

Základní škola a mateřská škola Brno, nám.28.října 22, příspěvková organizace
info@osmec.cz, www.osmec.cz, 545212165

Logický a evaluační rámec

Číslo výzvy: 14

Program: OP VK

Prioritní osa programu: 1-Počáteční vzdělávání

Oblast podpory: 1.2 – Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Podporované aktivity: oblast A/Inkluzivní vzdělávání -aktivity 2/Uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky ... a 3/Rozvoj poradenství...

Projekt: Inkluzivní vzdělávání žáků ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám – v tzv. romských školách

Cíle projektu:

- zajistit žákům ze sociálně znevýhodňujícího prostředí přístup ke kvalitnímu vzdělání zohledňujícímu jejich speciální vzdělávací potřeby v rámci hlavního vzdělávacího proudu
- systémovými kroky v rámci vzdělávacího systému kompenzovat znevýhodnění vyplývající ze „spádovosti“ sociálně vyloučeným lokalitám

Výstupy:

- návrh systému vzdělávání žáků a jeho financování ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám (převážně se jedná o žáky z romské komunity) (optimální složení poradenského pracoviště /role, úvazky/, optimální nastavení koeficientu násobku normativu)
- vytvoření sítě škol „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám (výměna zkušeností, příkladů dobré praxe, ...)
- konference Vzdělávání žáků ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám
- publikace Vzdělávání žáků ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám
- stabilizace pedagogického sboru, vyšší motivovanost pedagogů, prevence vyhoření
- efektivní vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu, které vychází z principů inkluzivního vzdělávání
- rovné příležitosti ke vzdělání pro romské žáky
- rovné příležitosti ke vzdělání pro sociálně znevýhodněné žáky

Východiska (proč právě naše školy)

- podpora aktivit ze strany reprezentace statutárního města Brna (v první polovině roku 2008 byla z úrovně města zřízena pracovní skupina pro integraci sociálně vyloučených komunit, jejím posláním je systémové řešení sociálních komunit v Brně, vytvoření programu integrace romské menšiny a prevence sociálního vyloučení, pracovní skupina úzce spolupracuje s „Agenturou pro sociální začlenění v romských lokalitách při Úřadu vlády“).
- Podpora aktivit ze strany Magistrátu města Přerov (Lokální partnerství – člověk v tísní, policie, ÚP,PPP, SiM, Kappa-Help, armáda spásy a Charita Přerov)
- dlouhodobá zkušenost všech čtyř škol s prací s cílovou skupinou
- širší záběr v rámci cílové skupiny (od předškolního vzdělávání po vzdělávání středoškolské)
- fungující přípravné ročníky, týmy asistentů pedagoga, celodenní program, vzdělávací programy vycházející z RVP ZV(program ZaS, Nová škola, ...)
- dlouhodobá spolupráce s romskými organizacemi (Muzeum romské kultury, Drom-romské středisko, IQ Roma servis, Společenství Romů na Moravě, ...)
- dlouhodobá spolupráce (partnerství) se školami našeho typu v ČR i zahraničí (Most-Chánov, Ústí nad Labem – Předlice, Praha, Přerov, Wien, ...)
- dlouhodobá zkušenost v dotačních řízeních (projekty JMK, MŠMT, ESF, ...)
- doplnění projektových aktivit aktivitami dalších projektů, ve kterých školy uspěly či uspějí, a které zvýší efektivitu vynaložených prostředků (OP RLZ, OP VK, dotační programy MŠMT, ...)

Cílová skupina

- **děti a žáci (přípravné třídy, MŠ, ZŠ, kurz pro získání základního vzdělání) ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova, děti a žáci ohrožení exkluzí, žáci s rizikem předčasného odchodu ze vzdělávání, žáci s SPU, žáci neprospívající a nemotivovaní (níže uvedená data k 30.9.2008 a 28.2.2009 – statistické výkazy)**

ZŠ a MŠ Brno nám. 28. října 22 (ŠVP Osmeč vycházející z RVP ZV)

- plnotřídní ZŠ (včetně přípravné třídy a kurzu pro získání základního vzdělání) 20 tříd/361 žáků (sociálně vyloučená lokalita cca. 95%/romská nár. menšina cca. 90%)
- 1 MŠ 2 oddělení/46 dětí (sociálně vyloučená lokalita cca. 95%/romská nár. menšina cca. 85%)
- 1 MŠ 1 oddělení/21 dětí (sociálně vyloučená lokalita cca. 15%/romská nár. menšina cca. 15%)

Celkem: 428 dětí a žáků

- počet zapsaných žáků k 28.2.2009 34 žáků (sociálně vyloučená lokalita cca. 95%/romská nár. menšina cca. 90%), počet zapsaných žáků k 1.6.2009 36 žáků

ZŠ a MŠ, Křenová 21 (ŠVP Avaz džas sikh'ol vycházející z RVP ZV)

- plnotřídní ZŠ (včetně přípravné třídy) 15 tříd/196 žáků (sociálně vyloučená lokalita cca. 98%/romská nár. menšina cca. 88%)
- 1 MŠ 1 oddělení/22 dětí (sociálně vyloučená lokalita cca. 98%/romská nár. menšina cca. 88%)

Celkem: 218 dětí a žáků

- počet zapsaných žáků k 28.2.2009 24 žáků (sociálně vyloučená lokalita cca. 98%/romská nár. menšina cca. 88%), počet zapsaných žáků k 1.6.2009 24 žáků

ZŠ a MŠ Merhautova 37 (ŠVP Dynamika vycházející z RVP)

- plnotřídní ZŠ (včetně přípravné třídy) 30 tříd (z toho 8 dyslektických)/487 žáků (sociálně vyloučená lokalita 57%/romská nár. menšina cca. 55%)
- 1 MŠ 2 oddělení/50 dětí (sociálně vyloučená lokalita cca. 15%/romská nár. menšina cca. 15%)
- 1 MŠ 1 oddělení/25 dětí (sociálně vyloučená lokalita cca. 95%/romská nár. menšina cca. 95%)

Celkem: 487 dětí a žáků

- počet zapsaných žáků k 28.2.2009 47 žáků (sociálně vyloučená lokalita cca. 35%/romská nár. menšina cca. 35%), počet zapsaných žáků k 1.6.2009 47 žáků

ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16 (ŠVP Škola pro všechny vycházející z RVP ZV)

- plnotřídní ZŠ (včetně přípravné třídy) 11 tříd /198 žáků (sociálně vyloučená lokalita cca. 63% romská nár. menšina 63%)

Celkem: 198 žáků

- počet zapsaných žáků k 28.2.2009 18 žáků (sociálně vyloučená lokalita cca. 85% romská nár. menšina cca. 85%), počet zapsaných žáků k 1.6.2009 16 žáků

Pro potřeby projektu jsou cílovou skupinou

- opatření posílení poradenského pracoviště – všichni žáci projektových škol (vč. dětí v MŠ)
- opatření úprava normativu na žáka – žáci ze sociálně vyloučené lokality

ZŠ a MŠ Brno nám. 28. října 22	320
ZŠ a MŠ, Křenová 21	191
ZŠ a MŠ Merhautova 37	139
ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16	140

- **rodiče těchto dětí a žáků**

počet sociálně vyloučených obyvatel brněnské lokality – cca. 8000 obyvatel (z toho cca. 6000 Romů)
počet sociálně vyloučených obyvatel přerovské lokality – cca. 3000 obyvatel (z toho cca. 1000 Romů)

- **pedagogičtí pracovníci škol, vč. vedoucích pracovníků, kteří pracují s dětmi ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova (data k 30.9.2008 – statistický výkaz)**

ZŠ a MŠ Brno nám. 28. října 22

- učitelé, vedoucí pracovníci 38/34,5 (fyzický/přepočtený počet), asistenti pedagoga 6/6 (fyzický/přepočtený počet)

ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21

- učitelé, vedoucí pracovníci 25/21,5 (fyzický/přepočtený počet), asistenti pedagoga 7/5,5 (fyzický/přepočtený počet), pozn.: vč. projektu OPVK Amen sikhľuvas pre dživipen! (2009-2012)

ZŠ a MŠ Merhautova 37

- učitelé, vedoucí pracovníci - 49/45,6 asistenti pedagoga 5/4,5, učitelky MŠ 6/5,9

ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16

- učitelé, vedoucí pracovníci – 17/16,23 (fyzický/přepočtený počet), asistenti pedagoga 3/3 (fyzický/přepočtený počet)

- **děti, žáci, rodiče a pedagogičtí pracovníci škol v ČR, které pracují s dětmi a žáky se sociálním znevýhodněním**

odhaduje se, že v ČR žije cca 200000 Romů (Zpráva o přístupu vlády k integraci Romů - listopad 2008), vysoké procento z nich v sociálně vyloučených lokalitách.

Vazba projektu na strategické dokumenty:

Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání - část D - vzdělávání žáku se sociálním znevýhodněním (podmínky vzdělávání žáku se sociálním znevýhodněním)

školská legislativa

- zákon 561/2004Sb. (školský zákon v aktuálním znění)

- vyhlášky 48/2005Sb.o základním vzdělávání, 73/2005Sb.o vzdělávání žáku se speciálními vzdělávacími potřebami, 74/2005Sb o zájmovém vzdělávání, 317/2005Sb. o DVPP, 492/2005 Sb. o krajských normativních v aktuálních zněních

usnesení vlády (č.1145/2001) - škola s celodenním programem

usnesení vlády (č.243/2003) - koncepce romské integrace

Strategie pro zlepšení vzdělávání romských dětí (r.2001) - podpora průběhu povinné školní docházky

Dekáda romské inkluze – podpora vzdělávání romských žáků

Koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání – projekt včasné péče

Zpráva o přístupu vlády k integraci Romů - listopad 2008

Zpráva o stavu romských komunit v České republice za rok 2007

Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a komunit v ČR a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti (GAC spol. s r. o. – Nová škola, o. p. s.)

Analýza postojů a vzdělávacích potřeb romských dětí a mládeže (GAC spol. s r. o)

Vzdělanostní dráhy a vzdělanostní šance romských žáků a žákyně ZŠ v okolí vyloučených romských lokalit (GAC spol. s r. o)

Sociologický výzkum zaměřený na analýzu podoby a příčin segregace dětí, žáků a mladých lidí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí (GAC spol. s r. o)

Identifikace sociálně vyloučených lokalit a zpracování jejich mapy ve městě Brně (zadavatel Úřad vlády ČR, 11/2008)

Analýza individuálního přístupu pedagogů k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (Člověk v tísni, 2009)

Evaluační projekty zaměřených na problematiku romských komunit (Navreme Boheme, 2008)

Systémová doporučení Ligy lidských práv (č.2,4)

Dlouhodobý monitoring situace romských komunit v ČR – moravské lokality (MU Brno)

Navrhovaná opatření MŠMT (2009) – žáci ze sociálním znevýhodněním

Východiska

- sociálně vyloučená lokalita

ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22, ZŠ a MŠ Křenová 21 a ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37 jsou „spádovými“ školami sociálně vyloučené lokality v centru Brna (Brno-střed, Brno-sever). ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16 je „spádovou“ školou sociálně vyloučené lokality v centru Přerova (ulice Husova, Kojetínská, Škodova).

Jedná se o školy vzdělávající žáky podle vlastních ŠVP (RVP ZV). Školy jsou navštěvovány převážně dětmi z těchto lokalit (mezi 60 – 90%). Počet sociálně vyloučených osob se pohybuje kolem 10000. Významnou část sociálně vyloučených osob tvoří Romové (až cca ¾ obyvatel lokalit).

Vybrané sociálně demografické ukazatele vztahující se k lokalitě Brno:

- Vzdělání: 0,3% (vysokoškolské vzdělání), 96% (neukončené nebo ukončené ZŠ), ostatní bez vzdělání nebo vyučen, popř.SŠ
- Počet osob v jednom bytě: průměrně 5 – 6 osob
- Průměrná výše nájmu: 7500,- Kč
- Byty odpovídající III.a IV. kategorii: 60%
- Nezaměstnanost: mezi 65% - 85%
- Zadlužené domácnosti: 47% (průměrná výše zadluženosti: 220 000,-Kč)
- Problémy lokality: kriminalita (i dětská), prostituce (i dětská), návykové látky (pervitin, heroin, toluen), gamblerství, zadluženost rodin (i lichva), nedostatek relaxačních zón (parky, hřiště ...), kumulace patologických služeb (herny, zastavárny), hluk, hygienické problémy (potkani, plísně v bytech, zdevastované byty, odpadky – krádeže popelnic ...).

Data převzata ze závěrečné zprávy výzkumu Identifikace sociálně vyloučených lokalit a zpracování jejich mapy ve městě Brně (zadavatel Úřad vlády ČR, 11/2008).

Konkrétní informace o lokalitě Přerov – viz např.: Dlouhodobý monitoring situace romských komunit v ČR – moravské lokality (MU Brno)

Všechny čtyři školy jsou zatíženy všemi důsledky sociálního vyloučení a problémy, které vyplývají z výše uvedených čísel se promítají do každodenní práce pedagogických pracovníků škol.

Děti ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova (ostatní vyloučené lokality v ČR jsou na tom podobně) jsou situací v lokalitě (demografické ukazatele) znevýhodněny – navrhované projektové aktivity se snaží toto znevýhodnění vyrovnávat, resp. definovat a ověřit potřebné kroky k vyrovnání znevýhodnění ve vzdělávání.

- specifika vzdělávání romské minority

- Výsledky vzdělávání ovlivňuje nemotivovanost: „Problémem je „malá schopnost žáků přijmout vzdělávání jako cílevědomý proces. To zdaleka není a nemusí být samozřejmé, a není to samozřejmé ani u majority, kde však tuto v období školní docházky nevyvinutou a chybějící strategii vnutí danému dítěti společenský tlak, zejména ze strany rodiny a jejího okolí. Pro příslušníka minority nebo žáka pocházejícího ze sociálně vyloučeného prostředí zpravidla neexistuje žádný takový mechanismus doplňující roli školy jako instituce. O to větší význam mají návyky, které může v rámci svého působení pomoci vytvořit škola. Opakovaně se v tomto smyslu mluví o klíčovém jevu – schopnost přijetí postupů inkluze spočívá ve vytvoření samozřejmě důvěry v účinnost mechanismu odloženého efektu – v samozřejmosti přesvědčení, že nyní má smysl se snažit o to, aby se daný efekt mohl projevit v budoucnu, v době, která ale teprve nastane.“ *Převzato ze závěrečné zprávy projektu Evaluace projektů zaměřených na problematiku romských komunit, Navreme Boheme, 2008/*

- Výsledky vzdělávání ovlivňují dále - několik příkladů za všechny - absence předškolní přípravy (pouze polovina romských dětí absolvuje nějakou formu předškolní přípravy, u dětí neromskými se jedná cca. o 90% dětí), vysoká absence (absence romských dětí jsou 3x vyšší v porovnání s jejich vrstevníky), migrace, jazykové problémy (romský etnolekt), zatížení životem v sociálně vyloučené lokalitě, ...

Čísla převzata ze závěrečné zprávy projektu Vzdělanostní dráhy a vzdělanostní šance romských žáků a žákyň, GAC, 2009/

Zajímavým zjištěním je zhoršení výkonnosti romských žákyň/žáků na 2. stupni základní školy bez ohledu na míru koncentrace romských žáků ve škole.

Převzato: Sociologický výzkum zaměřený na analýzu podoby a příčin segregace dětí, žákyň, žáků a mladých lidí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, GAC, 2009

Škola „spádová“ sociálně vyloučeným lokalitám (pedagogičtí pracovníci) je s ohledem na výše uvedené znevýhodněna, k vyrovnání tohoto znevýhodnění je nutné školám vytvořit podmínky, které pomohou ke změně ve vztahu ke vzdělávání (přijetí mechanismu odloženého efektu) a eliminují dopady negativních jevů.

- tzv. romské školství

Cíle projektů by měly být v ideálním případě definovány tak, aby cílová skupina (problém, který je řešen) přestala existovat. Školy, které existují v sociálně vyloučených lokalitách (popř. na jejich okraji) nemohou svou situaci ovlivnit, protože nemají nástroje ke „zrušení“ existence sociálně vyloučených oblastí ani nástroje k tomu, aby se ze dne na den změnil vztah majoritní společnosti k romské národnostní menšině a naopak (je nutné rozlišit skutečnou realitu většinového náhledu na Romy, i když nesprávného, a deklarované postoje představitelů majority i minority). V situaci, kdy velmi dobrý nebo dobrý vztah k romské menšině má 5% české veřejnosti a negativní vztah k této menšině mají přibližně 2/3 české populace (převzato z *Česká republika: přístup vlády k integraci Romů, 11/2008*) nelze věřit v jednoznačnou účinnost integračních modelů. Realita doprovázející sloučení škol Stará/nám. 28. října a Merhautova/Vranovská dokládají nejednoduchost implementace integračních modelů (konkrétním příkladem je sloučení ZŠ nám. 28. října /neromská škola/ a ZŠ Stará /romská škola/ k 1.7.2004. Děti většiny neromských rodičů nastoupily 1.9. do jiných škol (cca 170 žáků/více než dvě třetiny žáků původní školy./ Rodiče ani neuvažovali o tom, že by svým dětem dali šanci vyzkoušet si multikulturní realitu sloučené školy. Zároveň odešla část pedagogického sboru.) Školám našeho typu nezbyvá než se pokusit být v pedagogické práci s dětmi ze sociálně vyloučených lokalit maximálně efektivní. Tyto školy byly odsouzeny ke specializaci se na práci se sociálně znevýhodněnými dětmi, tedy k tomu, co nechťejí. Trváme na tom, že k integraci romské menšiny vede dlouhá cesta, v oblasti vzdělávání, bohužel, přes „romské“ školství. Žádné rychlé řešení také neexistuje („zrušení“ sociálně vyloučených lokalit, „zrušení“ romských škol, „vnucování“ romských dětí do neromských škol či naopak apod.). Pokud by se něco podobného i „podařilo“ problém neřešíme, ale přesouváme jinam. V oblasti vzdělávání romských žáků neexistuje zatím žádný obecně platný návod „jak na to“ - existují pouze příklady dobré praxe na různých školách s převahou romských žáků. Romské školství existuje bez ohledu na to, zda se nám to líbí či nikoliv – důležité je, aby bylo efektivní. „Překvapivě nejhůře, co se týče propadů a odchodů do škol mimo hlavní vzdělávací proud, v současnosti vycházejí vzdělanostní šance romských žáků a žákyň na školách střední kategorie (21 – 50% romských žáků). Školy s vysokým podílem romských dětí (nad 50%) přijaly statut tzv. romské školy.

Vytvářejí integrační programy a přitahují profesionály, kteří se danou problematikou chtějí zabývat.“

Převzato: Sociologický výzkum zaměřený na analýzu podoby a příčin segregace dětí, žákyň, žáků a mladých lidí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, GAC, 2009

Naším cílem není speciální škola pro speciální děti, které budou vzdělávány podle speciálních programů speciálními učiteli, ve speciálních třídách .... Myslíme, že inkluzivní prostředí, metody učení, při kterých je žák aktivní, koordinace činností pedagogů v rámci školy, mezi školami, přizpůsobení vzdělávacích programů směrem k potřebám našich žáků (nikoli v oblasti naplnění výstupů, rozvoje klíčových kompetencí, ale spíše v oblasti výběru vzdělávacích obsahů, postavení učebního plánu, způsobu organizace výuky) jsou nutné pro to, aby ze škol odcházeli vzdělání a kompetentní žáci, kteří se uplatní na středním stupni vzdělávání a trhu práce.

Je nutné vytvořit podmínky pro to, aby **všichni** žáci = **inkluze** (naši školu navštěvují žáci se SPU, žáci nadaní, žáci s diagnostikovanou LMR, žáci s psychiatrickými diagnózami, žáci z různých sociálních poměrů, žáci zatížení nezaměstnaností, kriminalitou, sociálně patologickými jevy svých rodičů ...) dosáhli na své osobní maximum.

Škola (pedagogičtí pracovníci) je stigmatizována hned několika způsobem – nikdo nechce „romské“ školy (ani my je nechceme) – pro majoritu i pro minoritu jsme důkazem segregace ve vzdělávání a nerovnosti v přístupu k němu. Pedagogičtí pracovníci, kteří pracují v těchto školách jsou více zatíženi - konkrétnější info – viz příloha „Romské školství“ - několik poznámek

Poslední vedení MŠMT deklarovalo jako jednu ze svých hlavních priorit podporu vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním. I na naší škole probíhaly výzkumy zadané MŠMT mj. společně s GAC a Člověk v tísni. Výzkumy přinesly doporučení pro zadavatele, která byla shrnuta v Navrhovaných opatřeních MŠMT. Jedná se po dlouhé době o dokument, v němž nalézáme konkrétní opatření, která jsou funkční, bohužel budou také něco stát. Ze všech výzkumů (závěrečné zprávy výzkumů, které jsou realizovány na našich školách, bez ohledu na zadavatele či realizátora /od seminárních prací studentů VŠ až po vládní zakázky/, nevyplývá nic zásadně odlišného od všeho, na co již léta poukazujeme a co se snažíme prosadit.

Romské děti nepatří do speciálních škol. Kumulace romských dětí v základních školách, které se nacházejí v sociálně vyloučených lokalitách je dána tím, že v těchto lokalitách tyto děti bydlí. Integrační modely (např. snížení % romských žáků v romských školách, resp. zvýšení % zastoupení těchto žáků v neromských školách) s ohledem na situaci, ve které se nachází vztah romské minority a neromské majority, nejsou použitelné. Funkční jsou systémová řešení, která dlouhodobě zvyšují efektivitu vzdělávání, tato řešení předpokládají zvýšené finanční náklady. Některé mechanismy již lépe či hůře, v závislosti na finančních prostředcích, fungují – rozvojové programy MŠMT (asistent pedagoga, přípravné třídy) a dotační program MŠMT na podporu integrace romské komunity. V dubnu 2009 byl vyhlášen rozvojový program Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním. Tento program by měl pomoci ocenit a motivovat pedagogy, kteří pracují s dětmi ze sociálně znevýhodňujícího prostředí. Další opatření jsou součástí Navrhovaných opatření MŠMT – zvýšená pozornost věnovaná včasné péči, posílení poradenství na těchto školách, podpora DVPP směrem k naplnění chystaných standardů pedagogické práce.

Návrh řešení

Má-li být běžná škola schopna nabídnout sociálně znevýhodněným žákům efektivní inkluzivní vzdělávání měly by být vytvořeny školám podmínky – např. ty, jež jsou definovány v závěrečné zprávě vypracované pro MŠMT ČR (Člověk v tísni)

Bariéry rozvoje inkluzivního vzdělání

- vysoký počet žáků ve třídách
    - řeší předkládaný projekt
  - omezené kompetence učitelů k výuce dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
    - řešeno v projektech (další vzdělávání pedagogických pracovníků, partnerství škol – výměna zkušeností)
      - ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22 (Modernizace školního vzdělávacího programu s ohledem na potřeby žáků se sociálním znevýhodněním - romských žáků /OP RLZ/, Rovné příležitosti ke vzdělávání pro romské žáky v inkluzivní škole /OP VK/
      - ZŠ a MŠ Brno, Křenová (Avas džas sikh'ol, čhavore! Pojďme se učit děcka! /OP RLZ/, Amen *sikh'uvav pre dživipen! Učíme se pro život!* /OP VK/
      - ZŠ a MŠ Merhautova Brno (využití asistentů pedagoga ve výuce)
      - ZŠ a MŠ Přerov, B. Němcové (využití asistentů pedagoga ve výuce)
- poznámka: V projektu OP VK Rovné příležitosti ke vzdělávání pro romské žáky v inkluzivní škole (ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října) byl výběrovou komisí „z hlediska hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti“ krácen rozpočet v kapitole DVPP zhruba na polovinu.
- nenaplnění potřeb učitelů je příčinou nízké motivace škol k uplatňování inkluzivního přístupu
    - řeší předkládaný projekt
    - měl by řešit rozvojový program MŠMT Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním (motivace pedagogů)
  - nedostatek asistentů pedagoga
    - řeší rozvojový program MŠMT asistent pedagoga
  - nedostatečné materiální vybavení, technické a prostorové bariéry
    - řešeno školami především prostřednictvím projektů (ESF, MŠMT, JMK)
  - nedostatek speciálních pedagogů, nízká míra poradenství a podpory, zejména ze strany školských poradenských zařízení, její obtížná dostupnost – služby školských poradenských pracovišť nemají dostatečnou kapacitu a jejich dostupnost je omezená
    - řeší předkládaný projekt
  - neochota pedagogů či předsudky ve vztahu k dětem se SVP
    - není zásadním problémem našeho typu škol
  - Pro – segregační tlak rodičovské veřejnosti - kombinace dlouhodobého a výrazného podfinancování vzdělávacího systému a jeho spíše pro-segregačně orientované tradice
    - řeší předkládaný projekt
    - snaha o změnu v rámci každodenní práce pedagogů škol
  - Vzájemně provázané a posilující se bariéry nejsou dostatečně kompenzovány odpovídající mírou systémové podpory
    - řeší předkládaný projekt
    - intenzivní snaha škol našeho typu prosazovat systémová řešení vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním (účast na výzkumech, kulaté stoly, ověřování různých řešení v rámci projektů i mimo ně, spolupráce s VŠ, NNO, úřady, ... apod.)

Potřeby pedagogů v oblasti rozvoje inkluzivního přístupu

- navýšení objemu finančních prostředků – revidovat systém normativů na žáka a zvýhodnit pro-inkluzivně orientované programy škol zaměřené na žáky se sociálním znevýhodněním
  - řeší předkládaný projekt
- zajištění kvalifikovaného personálu

- řeší předkládaný projekt (motivační je i práce s nižším počtem žáků)
- měl by řešit rozvojový program MŠMT Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním (motivace pedagogů)
- dostupné odborné poradenství a diagnostika – posílení personálních kapacit školních psychologů a speciálních pedagogů přímo na školách
  - řeší předkládaný projekt
- vytvoření prostoru pro výraznější individualizaci práce s dětmi se SVP
  - řeší předkládaný projekt (nižší počet žáků ve třídách)
  - řešeno v projektech (další vzdělávání pedagogických pracovníků, partnerství škol – výměna zkušeností, práce se školním kurikulem, včasná péče, neformální vzdělávání, dělená výuka, tandemové vyučování, asistenti pedagoga, ...)
    - ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22 (Modernizace školního vzdělávacího programu s ohledem na potřeby žáků se sociálním znevýhodněním - romských žáků /OP RLZ/, Rovné příležitosti ke vzdělávání pro romské žáky v inkluzivní škole /OP VK/
    - ZŠ a MŠ Brno, Křenová (Avas džas sikh'ol, čhavore! Pojdme se učit děcka! /OP RLZ/, Amen sikh'uvav pre dživipen! Učíme se pro život! /OP VK/
- odstranění prostorových bariér, zkvalitnění vybavení školy
  - řešeno v projektech
    - ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22 (Modernizace školního vzdělávacího programu s ohledem na potřeby žáků se sociálním znevýhodněním - romských žáků /OP RLZ/, Rovné příležitosti ke vzdělávání pro romské žáky v inkluzivní škole /OP VK/, Celodenní program /dotační program MŠMT/
    - ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21 (Avas džas sikh'ol, čhavore! Pojdme se učit děcka! /OP RLZ/, Amen sikh'uvav pre dživipen! Učíme se pro život! /OP VK/
- podpora v oblasti přípravy a administrace projektů
  - řeší předkládaný projekt (asistent ŠPP)
- zvyšování kompetencí pedagogů k podpoře žáků se SVP
  - řešeno v projektech (další vzdělávání pedagogických pracovníků, partnerství škol – výměna zkušeností, práce se školním kurikulem, včasná péče, neformální vzdělávání, dělená výuka, tandemové vyučování, asistenti pedagoga – studenti, ...)
    - ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22 (Modernizace školního vzdělávacího programu s ohledem na potřeby žáků se sociálním znevýhodněním - romských žáků /OP RLZ/, Rovné příležitosti ke vzdělávání pro romské žáky v inkluzivní škole /OP VK/, Celodenní program /dotační program MŠMT/
    - ZŠ a MŠ Brno, Křenová (Avas džas sikh'ol, čhavore! Pojdme se učit děcka! /OP RLZ/, Amen sikh'uvav pre dživipen! Učíme se pro život! /OP VK/
- podpora v oblasti řešení výchovných problémů
  - řeší předkládaný projekt (personální posílení školního poradenského pracoviště)
- podpora v oblasti sociální dimenze integrace (personální posílení školního poradenského pracoviště)
  - řeší předkládaný projekt
- podpora v oblasti komunikace s problémovými rodiči (personální posílení školního poradenského pracoviště)
  - řeší předkládaný projekt

Další doporučení, která řeší výše uvedené potřeby jsou např.: zvýšení hodinového úvazku výchovných poradců a metodiků prevence, podpora spolupráce školy s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, pilotní ověření programu zaměřeného na kooperaci školních a sociálních služeb, podpora efektivního zvyšování kompetencí a sdílení zkušeností v oblasti práce s dětmi se SVP (např. prostřednictvím stáží), pilotní ověření programu na podporu reintegrace žáků dle ŠVP vytvořeného podle RVP ZV LMP do běžných ZŠ, podpora neformálního vzdělávání ... - tato doporučení jsou také řešena v rámci předkládaného projektu (kooperace školních a sociálních služeb, sdílení zkušeností), popř. byla řešena našimi školami v minulosti (sdílení zkušeností, reintegrace žáků ze ZvŠ na ZŠ).

Data – definované bariéry a potřeby - převzata ze závěrečné zprávy Analýza individuálního přístupu pedagogů k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, Člověk v tísni, 2009

Zdůvodnění potřebnosti/aktuální situace – inovace – udržitelnost

Zdůvodnění potřebnosti/aktuální situace: Školy „spádové“ sociálně vyloučeným lokalitám vzdělávající žáky ze sociálně znevýhodňujícího prostředí jsou touto skutečností znevýhodněny, aniž je toto znevýhodnění systémově vyrovnáváno. Přípravné třídy jsou v oblasti včasné péče efektivní, suplují však neochotu rodičů zabývat se předškolní přípravou svých dětí (jedním z důvodů je neochota se na něm finančně podílet), nejsou tedy zásadní systémovou podporou ulehčující vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků ve školách našeho typu. Každá z projektových škol má jednu přípravnou třídu. Asistenti pedagoga ve školách jsou dalším efektivním systémovým řešením, které pomáhá vyrovnávat znevýhodnění našeho typu škol. V případě ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října se jedná o 6 asistentů pedagoga (1 asistent je v přípravné třídě, zbylých 5 asistentů pomáhá v MŠ, ZŠ, při celodenním programu, ..., tzn. 1 asistent na cca 80 žáků). ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21 má v současné době 4 asistenty pedagoga, kteří pomáhají při výuce v ZŠ /tzn. 1 asistent na cca 50 žáků. ZŠ a MŠ Merhautova 37 má 4,5 asistenta pedagoga, kteří pomáhají při výuce v ZŠ /tzn. 1 asistent na cca 60 žáků. ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16 má v současné 3 asistenty pedagoga, kteří pomáhají při výuce a výchově v ZŠ /tzn. 1 asistent na cca. 40 žáků, ale 1 asistent pouze pro přípravnou třídu.

S ohledem na Metodický dopis č. 6 (MŠMT ČR) není nedostatek asistentů pedagoga řešen tímto projektem. V souvislosti s asistenty pedagoga je nutné zmínit i problémy s jejich financováním. Zatím je těžké odhadnout jaký posun bude znamenat v dubnu 2009 vyhlášený Rozvojový program Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním. Dotační program MŠMT na podporu integrace romské komunity lze považovat za pomoc, nikoli však za systémové řešení.

Zvýšené nároky v oblastech - včasná péče, práce se školním kurikulem, neformální vzdělávání, výchovné, kariérové poradenství a prevence sociálně patologických jevů, prevence předčasných odchodů ze vzdělávacího systému a odchodů mimo hlavní vzdělávací proud, spolupráce s nespolupracujícími rodiči, zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků, partnerské řešení problémů vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků a žáků z romské komunity, sociální poradenství a spolupráce s úřady, policií, soudy, kurátory, zlepšení materiálních podmínek vzdělávání a zabezpečení vzdělávání pomůckami, ... - jsou vyrovnávány zvýšeným nasazením pedagogických pracovníků těchto škol (dobrovolnická práce, dotační programy). Projekt se zaměřuje na dvě zásadní oblasti – nižší počty žáků ve třídách a personální posílení poradenského pracoviště. Vzhledem k finanční náročnosti těchto aktivit a s ohledem na omezení výše finanční podpory na jeden projekt v rámci této výzvy nejsou další prokazatelně efektivní aktivity (podpora neformálního vzdělávání, materiální vybavení škol, další vzdělávání pedagogů, ...) řešeny tímto projektem. V projektu zúčastněné školy realizují tyto aktivity pomocí jiných grantových programů, popř. „svěpomocí“ (např.: neformální vzdělávání – Program na podporu integrace romské komunity /MŠMT/).

Inovace: Přesvědčení o efektivnosti navrhovaných opatření v rámci projektu vychází ze zkušeností zúčastněných (Brno, Přerov) i dalších škol (Most, Ústí nad Labem, Praha, Přerov, Vídeň), které se opírají o dlouhodobou práci s cílovou skupinou. Navrhovaná opatření dále reflektují závěry a doporučení realizovaných výzkumných úkolů (GAC, Člověk v tísni, ...). Realizaci aktivit projektu by byl poprvé skutečně podstatným způsobem řešen problém vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků. Předpokládaná následná implementace těchto opatření do systému vzdělávání by byla zásadním krokem k rovnosti příležitostí ke vzdělávání pro romské či sociálně znevýhodněné žáky. Úprava normativního financování (efektivní snížení počtu sociálně znevýhodněných žáků ve třídách) a posílení poradenského pracoviště zajistí vyšší efektivitu vzdělávání těchto žáků – školy nebudou např. tlačeny k vytváření speciálních tříd, pedagogové se budou věnovat výchově a vzdělávání (psychologické, speciálně pedagogické, sociální a další oblasti budou mít na starosti odborníci). Projektová opatření realizovaná v rámci tohoto projektu jsou doprovázena aktivitami paralelně realizovaných projektů (ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22 a ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21, které jsou zaměřeny mj. na další vzdělávání pedagogů, neformální vzdělávání, včasnou péči, kariérové poradenství, materiální zabezpečení vzdělávání, ...).

Udržitelnost: Projekt navrhne úpravy v systému financování našeho typu škol, které mohou pozitivně ovlivnit efektivitu vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků. Výstupem projektu není pouze zkvalitnění vzdělávání ve třech školách v Brně a jedné škole v Přerově, ale systém, který bude navržen v návaznosti na zkušenosti projektových a partnerských škol, by se mohl stát významným krokem k zabezpečení rovných příležitostí v přístupu ke vzdělání pro žáky se sociálním znevýhodněním. Pokud by se nepodařilo systémově pokrýt zvýšené náklady vyplývající z realizace navrhovaných opatření po skončení projektu, pokračovaly by školy v hledání potřebných finančních prostředků v obecních a krajských rozpočtech, popř. v dotačních programech. Obě města mají snahu řešit problém vyloučených lokalit - v Brně pracuje Skupina pro integraci sociálně vyloučených komunit (zástupci našich škol jsou jejími členy), v Přerově pak pracovní skupina Lokální partnerství. Město Brno deklarovalo soulad projektových záměrů s IPRM. Zástupci brněnské pracovní skupiny jednaly na MŠMT o vzdělávání žáků ze sociálně vyloučených lokalit. Město Brno přispělo v roce 2009 našim školám na nenárokové složky platů. Město Přerov přislíbilo pomoc při financování poradenského pracoviště (školní speciální pedagog, školní psycholog a pedagog volného času) po skončení projektových aktivit To vše nás vede k přesvědčení, že projektové aktivity budou i poskočení projektu pokračovat – v jakém rozsahu budou pokračovat závisí na množství získaných finančních prostředků (existuje několik variant pokračování, které se liší mírou efektivnosti, všechny tyto varianty jsou však stále efektivnější než nynější stav (např. jedno ŠPP pro více škol, omezení personálního obsazení ŠPP, vrácení se k praxi dohodovacích řízení, ...)

Dle školského zákona a vyhlášky 73/2005 (v úpravě 62/2007) jsou žáci se sociálním znevýhodněním zařazeni mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Z toho pro školy vyplývá jednoznačná povinnost vytvořit těmto žákům podmínky k efektivnímu vzdělávání. Při téměř 100% zastoupení těchto žáků v našem typu škol nelze předpokládat, že to školy zvládnou samy bez systémové podpory státu. Příloha vyhlášky 62/2007 upravuje počty žáků ve třídě pro různá postižení či znevýhodnění (sociální znevýhodnění není zastoupeno), nalezneme zde však snížení počtu žáků s lehkým mentálním postižením ve třídě na 8-12 žáků – při absenci systémového řešení vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním se jedná o jasný signál školám, kterou cestou se má ubírat jejich „svépomocné“ řešení situace, přičemž není pochyb že se jedná o jasně protiinkluzivní cestu „specializací“ ve školství. Ve vzdělávacím systému navíc neexistují specializovaná poradenská zařízení, která by se zabývala sociálně znevýhodněnými žáky. S ohledem na to, že rovnost příležitostí ve vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí v rámci hlavního vzdělávacího proudu je jednou z priorit v oblasti vzdělávání v ČR a s ohledem na výše uvedené předpokládáme po ukončení projektu systémovou podporu.

Logický a evaluační rámec projektu (upraveno 01-2010, krácení rozpočtu o 20%/tj. o 7 921 001, 11Kč)

Dílčí cíl/účel (dosažená změna/cilový, procesní stav - kritérium)	Výstup	Aktivita/opatření	indikátor/ukazatel (měřitelný/počty)	Nástroj	Termín / periodicitá (časový plán)
<p>1) zvýšení efektivity vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků v rámci hlavního vzdělávacího proudu prostřednictvím úpravy normativu na žáka</p> <p>Rozpočet snížen o 28,65%</p>	<ul style="list-style-type: none"> - individuální přístup k žákům - práce s nadanými žáky a žáky s SPU - motivovanější učitelé, asistenti - vyšší motivovanost žáků a jejich rodičů - stabilizace pedagogického sboru - snížení rizika předčasného odchodu ze vzdělávání - snížení rizika odchodu žáků mimo hlavní vzdělávací proud 	<ul style="list-style-type: none"> - snížení počtu žáků ve třídách na průměrný počet cca. 15 žáků <p>(Koeficient přepočtu normativu žáka se sociálním znevýhodněním = 1,42)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sociálně znevýhodnění žáci - žáci s speciálními vzdělávacími potřebami - žáci nadaní - odchod žáků mimo hlavní vzdělávací proud a předčasný odchod ze vzdělávání - úkony třídních, učitelů, výchovné poradkyně, metodika prevence, speciálního pedagoga, sociálního pracovníka, ... - přijímací řízení na SŠ, SOU - neformální vzdělávání (kroužky, kluby, doučování) - kvalifikovaní pracovníci v přepočtu na 1 žáka (dělení tříd na skupiny, tandemové vyučování, asistence) - zlepšení prospěchu žáků - snížení absence žáků - přehled stability pedagogického sboru 	<ul style="list-style-type: none"> - statistické výkazy (k 30.9., 31.3.) - zpráva poradenského pracoviště - rozvrhy hodin - zápisy z pozorování při vzdělávacích činnostech (vedení školy, správci kurikula) - zápisy z pracovních schůzek a porad (vedení, pedagogické rady, metodická rada školy, předmětové skupiny) - každoroční plány práce a jejich vyhodnocení - pracovní schůzky koordinátorů aktivit jednotlivých projektových a partnerských škol 	<p>04/2010 – 03/2013</p>
<p>Zdůvodnění potřebnosti/aktuální situace: Šance na integraci romských žáků do majoritního vzdělávacího systému jsou významně sníženy existencí lokalit, ve kterých bydlí převážně romské rodiny. Školy poblíž jsou pak navštěvovány převážně dětmi z romské komunity. Je také těžko řešitelným faktem, že pokud školu navštěvují romští žáci, rodiče žáků neromských dříve či později vyhledají pro své děti jinou školu. Navíc je nutné vzít v úvahu tendenci Romů žít spolu (viz neúspěšné snahy o rozestěhování romských rodin v minulosti, exkluzivní prostředí škol, ve kterých se Romové dostávají na okraj zájmu, event. jsou přesunuti na speciální školy, popř. do našeho typu škol). Bez ohledu na výše uvedené je nutné zajistit, aby se romským dětem dostalo stejné příležitosti dosáhnout v rámci vzdělávacího systému na své osobní maximum (rovnost příležitostí). V současné době lze dosáhnout rovnosti příležitostí pouze v inkluzivním prostředí romských škol, které jsou spádovými školami pro sociálně vyloučené lokality (děti chodí do škol, které jsou nejbližší jejich místu bydliště). Nemáme radost z existence romských škol, i nám by se lépe pracovalo v multikulturním prostředí. Bohužel „romské školství“ existuje a tendence do budoucna není integrační, ale spíše opačná (romských škol přibývá, romské školy se etnicky „čistí“). Naši školu navštěvují žáci se SPU, žáci nadaní, žáci s diagnostikovanou LMR, žáci s psychiatrickými diagnózami, žáci z různých sociálních poměrů, žáci zatížení nezaměstnaností, kriminalitou, sociálně patologickými jevy svých rodičů – žáci často kopírují rodičovský vzor. Rozpětí „diagnóz“ vyžaduje individuální přístup pedagogů, který v počtu 24 žáků (normativ JMK), popř. 21,36 žáků (normativ Brno, 2009) na třídu není možný. Viz Příloha Specifika vzdělávání romských žáků (zpráva školní psycholožky)</p>					
<p>Inovace: Poprvé by byl vyzkoušen princip násobku normativu na žáka jinde v Evropě používaný k vyrovnání různých znevýhodnění.</p>					
<p>Udržitelnost: Projekt navrhne úpravy v systému financování našeho typu škol, které mohou pozitivně ovlivnit efektivitu vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků. Výstupem projektu není pouze zkvalitnění vzdělávání ve třech školách v Brně, ale systém, který bude navržen v návaznosti na zkušenosti projektových a partnerských škol, by se mohl stát</p>					

významným krokem k zabezpečení rovných příležitostí v přístupu ke vzdělání pro žáky se sociálním znevýhodněním. S ohledem na to, že rovnost příležitostí ve vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí v rámci hlavního vzdělávacího proudu je jednou z priorit v oblasti vzdělávání v ČR, předpokládáme po ukončení projektu systémovou podporu. Pokud ověřená opatření nebudou implementována do systému, předpokládáme pomoc města (Brno, Přerov), kraje (JMK, OK) nebo se pokusíme získat chybějící prostředky v dotačních programech. Představitelé obou měst jsou nakloněni našim aktivitám a již v nyní nám finančně pomáhají (dohodovací řízení, mimořádná dotace města). Ověřený systém snížení počtu žáků lze dotovat i dobrovolnickou prací, např. studentů Pedf.

Popis opatření/aktivity:

„Má-li být školská politika nastavena tak, aby dokázala nejvíce pomoci těm, kteří to nejvíce potřebují, vyžaduje to specifický přístup k různým typům škol. U těch s vysokým zastoupením sociálně znevýhodněných dětí to mj. znamená adekvátní finanční podporu.“

Převzato: Sociologický výzkum zaměřený na analýzu podoby a příčin segregace dětí, žákyň, žáků a mladých lidí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, GAC, 2009

Jednoduchým způsobem, jak pomoci školám, které vzdělávají žáky se sociálním znevýhodněním je navýšení normativního financování – násobek normativu na žáka koeficientem „xy“. Koeficient normativu řeší problém nedostatku finančních prostředků, který jsou jinak školy nuceny řešit v dohodovacích řízeních, prostřednictvím projektů, dobrovolnickou prací,.... Stávající systém financování tlačí školy také např. k vytváření speciálních tříd apod.

Výpočet koeficientu navýšení normativu:

Průměrná naplněnost základních škol v Brně je 21,36 žáka na třídu. Průměrná brněnská naplněnost dělena průměrnou naplněností ve třídě se sociálním znevýhodněním (15 žáků/třída); tj. $21,36/15 = 1,42$. Všechny prováděné kalkulace (viz přílohy projektu) vycházejí z brněnského normativu na rok 2009, který činí 39 882,- Kč na žáka

Pro potřeby projektu, především pro potřeby definování rozpočtu projektu, jsme provedli kalkulaci na počet pedagogických pracovníků. Tedy násobek normativu 1,42 odpovídá snížení počtu žáků na průměrných 15 na třídu a obojí odpovídá navýšení počtu pedagogických pracovníků pro všechny projektové školy o 21,98. Nepředpokládáme, že bychom navýšení normativu využili tak, že zaměstnáme příslušný počet pedagogů navíc, číslo je pouze orientační a slouží pouze pro potřeby definování rozpočtu. Naším cílem je pracovat s dětmi se sociálním znevýhodněním v menších skupinách (cca 15 žáků/třída), popřípadě pracovat v těchto skupinách tandemově, či je dělit na skupiny (dle jasně stanovených kritérií – nadání žáci, SPU, vyšší absence, styl učení, převažující typ inteligence), lze také rozšířit nabídku volitelných předmětů. dalším cílem je mít prostředky na navýšení nenárokových složek pro inkluzivně pracující pedagogy.

Příklad: Slovensko // Od roku 2005 je mzdový normativ (Slováci rozlišují ještě provozní normativ) kalkulován následujícím způsobem: základní mzdový normativ (určí min. školství) x počet žáků x koeficient personální náročnosti pro danou kategorii škol. Pro všechny děti se speciálními vzdělávacími potřebami se počítá 250% normativu (nařízení vlády 2/2004,§4). Do této skupiny patří i všechny děti sociálně znevýhodněné. Převzato: Návrh konkrétních změn financování základního školství ve vztahu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, Liga lidských práv, Čermák, Šponďrová, 2006. Nevím, zdali se situace v oblasti financování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na Slovensku nezměnila, nicméně vím, že od roku 2005 (v případě brněnských škol i dříve) intenzivně jednáme na všech úrovních o financování sociálně znevýhodněného školství (Návrh Ligy lidských práv byl podkladem k jednání jednoho z mnoha „kulatých stolů“).

Problémem je identifikace sociálně znevýhodněného žáka, identifikace školy, která sociálně znevýhodněné žáky vzdělává a určení hranice, kdy ještě použít úpravu normativu a kdy už nikoliv.

Příkladem jednoduchého řešení zdánlivě neřešitelného problému jsou kritéria pro poskytnutí dotace v rámci rozvojového programu Na podporu škol realizujících inkluzivní vzdělávání: „Podmínkou poskytnutí dotace pro ZŠ je uskutečňování alespoň 3 z následujících opatření

- a) V rámci školy jsou zřízeny přípravné třídy pro děti ze sociálně znevýhodňujícího prostředí.
- b) Škola využívá asistentů pedagoga pro děti nebo žáky se sociálním znevýhodněním.
- c) V rámci školy jsou realizována opatření, umožňující sociálně znevýhodněným žákům přípravu na vyučování (individuální podpora ze strany učitelů, využívají prostor školy k předškolní přípravě v době mimo vyučování, či na tomto spolupracují s neziskovými organizacemi nebo vysokými školami).
- d) V rámci školy je vytvořena specifická nabídka volnočasových aktivit, zaměřených na práci se sociálně znevýhodněnými dětmi a žáky (široká nabídka bezplatných kroužků, do nichž žáci se sociálním znevýhodněním docházejí, škola má školní klub, realizuje odpolední a víkendové akce pro žáky se sociálním znevýhodněním, realizuje zajímavé modely profesní orientace apod.).
- e) Škola „reintegroje“ žáky ze základních škol praktických.
- f) Škola spolupracuje s neziskovými organizacemi a dalšími subjekty vyvíjejícími aktivity v oblasti práce s dětmi ze sociálně znevýhodňujícího prostředí.“

- Naše školy splňují všechna výše uvedená kritéria (stejně tak je tomu u ostatních škol „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám)
- V současné době není složité identifikovat sociálně vyloučené lokality (výzkumné zprávy: GAC, Člověk v tísni, Liga lidských práv, VeryVision...)
- Každá sociálně vyloučená lokalita si „vyspádovává“, dle své velikosti, jednu nebo více základních či mateřských škol. Procento žáků ze sociálně vyloučené lokality není také těžké kvalifikovaně odhadnout. Nikoli dle národnosti žáka, ale např. podle místa jeho bydliště.

Kritéria pro přiznání navýšení normativního financování pro školy „spádové“ sociálně vyloučeným lokalitám mohou být tedy např. následující

- „spádovost „sociálně vyloučené“ lokalitě
- procentuální zastoupení žáků z této lokality je vyšší než 55%
- přípravné třídy, asistenti pedagoga, dále např. kurz pro získání základního vzdělání
- vzdělávací program reflektující speciální vzdělávací potřeby žáků se sociálním znevýhodněním (vycházející ovšem z RVP ZV)
- systém neformálního vzdělávání (školní klub, bezplatné kroužky), systém přípravy na vyučování a přípravy na přijímací zkoušky
- systém včasné péče
- DVPP v oblasti práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Spolupráce se subjekty zabývajícími se prací s dětmi ze sociálně znevýhodněného prostředí (školy, VŠ, NNO, ...)
- Účast v dotačních řízeních (výzvy týkající se sociálně znevýhodněných dětí)
- Analýza dokumentace výchovného poradce, třídního učitele (počet úkonů – krizové zásahy, posudky, pozvánky, výchovné komise, svědecké výpovědi, ...)

Kalkulace, nástin rozpočtu:

- **průměrné počty žáků v městě Brně, úprava normativu (průměrný počet žáků cca. 15/třída)**

Základní školy Brno = průměr 1. stupeň 21,06 žáků na jednu třídu

Základní školy Brno = průměr 2. stupeň 21,66 žáků na jednu třídu

Oba stupně průměr za celé Brno **21,36** žáků/třidu

Koeficient nápočtu na třídu o průměru 15 žáků na třídu **1,42**

Koeficient 1,42 byl vypočítán:

Průměrná naplněnost za Brno 1. a 2. stupeň 21,36 žáků dělena průměrnou naplněností ve třídě se sociálním znevýhodněním 15 žáků; tj. $21,36/15 = 1,42$

Kalkulace byly prováděny na vzorku brněnských škol. Vzhledem k nulové odlišnosti přerovské školy od škol brněnských byla kalkulace převzata. Pro zjednodušení a zároveň z důvodu srovnání normativního navýšení byl v posledním kroku přepočítán jeden normativně navýšený úvazek na 38 žáků pro každou školu (předchozí kalkulace jsou přesnější, protože zohledňují mnohá specifika jednotlivých škol – viz příslušné přílohy).

- **hrubá kalkulace navýšení nákladů koeficientem 1,42 pro jednotlivé školy v období realizace projektu (podrobněji příloha Rozpočet 2009 – koeficient)**

Čís. org.	Název organizace	Norm. rozdíl počtu ped. zam.	Počet žáků/přepočet na 38 žáků	Průměrný plat na období 36 měsíců 1 ped. prac. v Kč	Měsíční plat 1 ped. prac. v Kč	Limit mzdových prostředků v Kč	Odvody v Kč	FKSP v Kč	Celkem Kč
2256	ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21	5,92	191ž./5,03 ped.	881 028	24 473	4 431 571	1 506 734	88 631	6 026 936
2264	ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37	3,59	139ž./3,66 ped.	881 028	24 473	3 224 562	1 096 351	64 491	4 385 404
2279	ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22	8,87	320ž./8,42 ped.	881 028	24 473	7 418 256	2 522 207	148 365	10 088 828
	ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16	3,60	140ž./3,68 ped.	881 028	24 473	3 242 183	1 102 342	64 844	4 409 369
Celkem Brno 3 pilotní školy - 1. oblast		21,98	790/20, 79			18 316 572	6 227 634	366 331	24 910 537

- **hrubá kalkulace navýšení nákladů po úpravě rozpočtu – rozpočet (oblast 1) snížen o 28,65% (změna koeficientu po úpravě rozpočtu-1,3, cca 16,5 žáků/třída)**

Čís. org.	Název organizace	Normativní rozdíl počtu ped. zam.	Počet žáků/přepočet na 38 žáků Počet žáků	Průměrný plat na období 36 měsíců 1 ped. prac. v Kč	Měsíční plat 1 ped. prac. v Kč	Limit mzdových prostředků v Kč	Odvody v Kč	FKSP v Kč	Celkem Kč
2256	ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21		191ž./3,58 ped.	881 028	24 473	3 157 017			
2264	ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37		139ž./2,61 ped.	881 028	24 473	2 300 462			
2279	ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22		320ž./6,00 ped.	881 028	24 473	5 286 168			
	ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16		140ž./2,64 ped.	881 028	24 473	2 324 935			
Celkem Brno 3 pilotní školy - 1. oblast			790/14,83			13 068 582			

Poznámka: nové tarify dle Nařízení vlády č. 130/2009 Sb. - účinnost od 1.6.2009

měsíční plat - použito K1 rok 2009 a nápočtem +3,5 % + K2 rok 2009 (21 423 x 1,035 + 2 330 = 24 473 Kč)

Dílčí cíl/účel (dosažená změna/cílový, procesní stav - kritérium)	Výstup	Aktivita/opatření	indikátor/ukazatel (měřitelný)	Nástroj	Termín / periodicita (časový plán)
<p>2) zvýšení efektivity formálního i neformálního vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků v rámci hlavního vzdělávacího proudu prostřednictvím posílení personálního obsazení školního poradenského pracoviště</p> <p>Rozpočet beze změn</p>	<ul style="list-style-type: none"> - individuální přístup k žákům - práce s nadanými žáky a žáky s SPU - motivovanější učitelé, asistenti - vyšší motivovanost žáků a jejich rodičů - stabilizace pedagogického sboru - snížení rizika předčasného odchodu ze vzdělávání - snížení rizika odchodu žáků mimo hlavní vzdělávací proud - snížení výskytu sociálně patologických jevů - urychlení a zkvalitnění procesu diagnostiky, prevence, intervence a spolupráce s dalšími institucemi - převzetí některých úkolů, které leží na bedrech učitelů – zvýšení efektivity vzdělávání 	<p>školní poradenské pracoviště je posíleno o role (všechny role – úvazek 1,0)</p> <ul style="list-style-type: none"> - psycholog - speciální pedagog/etoped/logoped - sociální pedagog - asistent poradenského pracoviště 	<ul style="list-style-type: none"> - kvantifikovaný přehled diagnostických, preventivních a intervenčních zásahů - počet vypracovaných zpráv, posudků, podkladů - počet pracovních schůzek, výsledků, návštěv soudů, ... - počet výskytu soc.pat. jevů ve škole za pololetí - přehled stability pedagogického sboru <p>odchody pedagogů ze školy</p> <ul style="list-style-type: none"> - data o DVPP 	<ul style="list-style-type: none"> - zápisy z jednání poradenského pracoviště - každoroční plány práce a jejich vyhodnocení - diagnostika (zprávy z vyšetření) 	<p>04/2010 – 03/2013</p>

Zdůvodnění potřebnosti/aktuální stav: Pedagog by měl vzdělávat a vychovávat, měl by se vzdělávat v tom, jak vzdělávat jiné, měl by pracovat se školním kurikulem, měl by být s dětmi v rámci neformálního vzdělávání, ... Naši učitelé a asistenti jsou neúměrně přetěžováni vším, co s sebou přináší „spádovost“ sociálně vyloučené lokality a nemotivovanost cílové skupiny.

Pedagogičtí pracovníci v našem typu škol mimo jiné:

- suplují rodičovskou vzdělávací a výchovnou péči (příprava na vyučování, celodenní program)
- jsou nuceni k opakujícím se jednáním s nespolupracujícími rodiči (výchovné komise, ...)
- jsou nuceni v několikanásobné míře ve srovnání s běžným typem škol vypracovávat zprávy posudky, ... pro potřeby úřadů (zřizovatel – přestupková řízení, OSPOD), Policie ČR (kriminalita), soudů (novým hitem je předvolávání učitelů k soudnímu líčení v roli svědka), kurátorů, ...
- jsou nuceni suplovat absenci systémových opatření vyšším pracovním nasazením (psaní projektů)
- jsou aktivní v oblasti vlastního vzdělávání a hledání cest ve vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků (program ZaS, Nová škola, ...)
- jsou nuceni ve zvýšené míře řešit výchovné problémy (souvisí s charakteristikami sociálně vyloučené lokality – sociálně patologické jevy v rodině, počet dětí, bytové podmínky, neúplnost rodin, zadluženost, kriminalita, ...)
- jsou nuceni k častějším krizovým zásahům (vztahy mezi dětmi, které souvisí s příslušností k určité skupině nebo rodině v romské komunitě)
- jsou nuceni ve zvýšené míře řešit vzdělávací problémy (častá absence, chybějící domácí příprava, SPU, zanedbaná předškolní příprava, zanedbaná logopedická péče)
- jsou postaveni před problémem nízké motivovanosti žáků i rodičů ke vzdělávání
- jsou konfrontováni s problematickým vztahem Romů k majoritě (učitel je „gadžo“)
- zcela nahrazují péči rodičů v oblasti kariérového poradenství
- jsou nuceni ve zvýšené míře čelit syndromu vyhoření

V oblasti poradenství není náš typ škol nijak zvýhodněn.

Školní poradenské pracoviště ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22 tvoří výchovná poradkyně (vyhláškou definované snížení úvazku v rozsahu 3 hodin), metodik prevence a školní psycholog (úvazek v rámci projektu VIP Kariéra). Školní poradenské pracoviště ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21 tvoří výchovná poradkyně (vyhláškou definované snížení úvazku v rozsahu 3 hodin), školní psycholog (úvazek 0,5 v rámci projektu VIP Kariéra) a metodik prevence. Školní poradenské pracoviště ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37 je tvořeno výchovnou poradkyní (vyhláškou definované snížení úvazku v rozsahu 3 hodin a metodikem prevence. Na ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16 pracují v rámci školního poradenského pracoviště výchovná poradkyně (vyhláškou definované snížení úvazku v rozsahu 2 hodin), metodik prevence, školní speciální pedagog a od 1.9.2009 bude jeho součástí školní psycholog (úvazek 0,5).

Vzhledem k sociálnímu znevýhodnění a nepodnětnosti rodinného prostředí, ze kterého naši žáci pocházejí, je nutná včasná diagnostika jejich schopností a intervence k jejich rozvoji. Jelikož tuto diagnostiku nemohou vykonávat sami pedagogové ve třídách (z důvodu časových a kompetenčních), je ve škole potřebný tým odborníků, který bude v tomto směru specializovaný. Prostor, ze kterého naši žáci pocházejí je také specifické zvýšenou mírou výskytu sociálně patologických jevů, které se nutně přenášejí do školy a svou četností a závažností v mnohém přesahují problémy na jiných školách. Situaci komplikují často nespolupracující rodiče, kteří nemají zájem potíže svých dětí řešit.

Inovace: Navrhované rozšíření školního poradenského pracoviště zaručuje zvýšení efektivity poradenství a v samém důsledku především vzdělávání a rozvoje žáků se sociálním znevýhodněním, popř. dalšími speciálními vzdělávacími potřebami. Dobře personálně vybavené poradenské centrum přímo na škole bude mít vliv na snižování výskytu sociálně patologických jevů a jejich rychlému a efektivnímu řešení. Urychlí a zkvalitní se tak celý proces diagnostiky, prevence, intervence a spolupráce s dalšími institucemi. Silnější poradenské pracoviště převezme některé úkoly, které leží na bedrech učitelů, aniž jim přísluší. Učitelé a asistenti se budou moci intenzivněji věnovat výchovně vzdělávací práci. Ve vzdělávacím systému neexistují specializovaná pracoviště, která by se zabývala žáky se sociálním znevýhodněním.

Udržitelnost: Jedním z výstupů projektu jsou doporučení pro systémové financování poradenských pracovišť ve školách, které jsou navštěvovány převážně žáky ze sociálně vyloučených lokalit. Projekt definuje potřebné role v rámci poradenství pro sociálně znevýhodněné žáky, systém fungování poradenského pracoviště a náklady spojené s jeho fungováním. Pokud by se nepodařilo systémově pokrýt náklady vyplývající posílení poradenského pracoviště po skončení projektu, předpokládáme pomoc města (Brno, Přerov), kraje (JMK, OK) nebo se pokusíme získat chybějící prostředky v dotačních programech. Představitelé obou měst jsou nakloněni našim aktivitám a již v nyní nám finančně pomáhají (dohodovací řízení, mimořádná dotace města). Ověřený systém fungování ŠPP lze dotovat i dobrovolnickou prací, např. studentů Pedf a FF.

Popis opatření/aktivity rozpočet:

Cílem ŠPP je:

- ve spolupráci se všemi subjekty školy zajišťuje primární prevenci výchovných problémů a školní neúspěšnosti žáků
- průběžně a dlouhodobě pečuje o žáky s prospěchovými obtížemi /zajišťuje doučování i mimo školu - DROM, IQ, Ratolest – Pavlač, Armáda spásy/
- poskytuje odbornou pomoc při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků z jiného kulturního prostředí, žáků se sociálním znevýhodněním
- vyhledává a pečuje o nadané žáky /ind. přístup pedagogů, projekty, Masarykova un./
- nabízí pomoc při řešení krizových situací žáků
- v řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáků spolupracuje s dalšími institucemi / PPP, SVP, SPC, OSPOD, Policie ČR, zdravotnictví a další subjekty podle potřeby/
- poskytuje metodické zázemí, realizaci a sledování účinnosti preventivních programů aplikovaných školou / dalo by se rozepsat/
- realizuje novou koncepci kariérového poradenství
- poskytuje odborná psychologická a speciálně pedagogická vyšetření bez časového prodloužení
- poskytuje metodickou pomoc učitelům při aplikaci speciálně pedagogických poznatků a dovedností

Poradenské služby jsou poskytovány bezplatně na žádost žáků, jejich zák. zástupců a pedagogů. Podmínkou poskytnutí poradenských služeb je písemný souhlas žákova zák. zástupce. Souhlasu není třeba v případech, kdy je ohroženo duševní, nebo tělesné zdraví žáka, nebo osob v jeho okolí.

Informace a data o žácích a jejich rodičích jsou důvěrná a je s nimi nakládáno v souladu se Zákonem č. 101/2000Sb., o ochraně osobních údajů.

Školní poradenské pracoviště bude projektově posíleno o role školního psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pedagoga a asistenta školního poradenského pracoviště. Poradenské pracoviště řídí výchovný poradce, jemuž pomáhá asistent školního poradenského pracoviště. Součástí poradenského pracoviště je metodik prevence, který spolupracuje při své činnosti především se speciálním a sociálním pedagogem. Výchovný poradce a metodik prevence nejsou zaměstnanci projektu. Pracovní náplň jednotlivých rolí je stanovena na začátku projektu. Optimální skladba rolí školního poradenského pracoviště, náplně práce jednotlivých rolí a rozsah úvazků, ověřované projektem, mohou být během realizace upraveny, samozřejmě v souladu s cíli projektu a v rámci schváleného rozpočtu.

Poradenská pracovníci spolupracují s třídními učiteli, učiteli výchov – RV, OV, učiteli – koordinátory školního vzdělávacího programu, s pracovníky nízkoprahových zařízení.

Každý z členů ŠPP má zpracován svůj plán činnosti pro aktuální školní rok, který je zaměřen na oblast prevence a oblast operativních řešení problémů. Smyslem práce ŠPP je maximálně kvalifikovaně pomáhat řešit problémy žáků a trvale zkvalitňovat společenské klima školy. Jednotlivé poradenské činnosti s žáky jsou realizovány v souladu s vyhláškou MŠMT č. 72/2005 Sb.

Modifikace projektového obsazení školního poradenského pracoviště v jednotlivých školách

ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22

- psycholog (úvazek 1,0)
- sociální pedagog (úvazek 1,0)
- asistent poradenského pracoviště (úvazek 1,0)

ZŠ a MŠ Křenová 21

- psycholog (úvazek 0,5)
- speciální pedagog/etoped/logoped (úvazek 1,0)
- sociální pedagog (úvazek 1,0)
- asistent poradenského pracoviště (úvazek 0,5)

ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37

- psycholog (úvazek 0,5)
- speciální pedagog/etoped/logoped (úvazek 0,5)
- sociální pedagog (úvazek 0,5)
- asistent poradenského pracoviště (úvazek 0,5)

ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16

- sociální pedagog (úvazek 1,0)
- asistent poradenského pracoviště (úvazek 1,0)

Zabezpečení potřebného obsazení z jiných zdrojů

Ve všech školách je obsazeno místo výchovného poradce a metodika prevence (státní rozpočet)

ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22

- speciální pedagog (projekt Rovné příležitosti ke vzdělávání pro romské žáky v inkluzivní škole /OP VK/, 2009-2012)
- školní psycholog (projekt VIP Kariéra/IPPP Praha), školní psycholog není zaměstnancem školy

ZŠ a MŠ Křenová 21

- školní psycholog (0,5 úvazku - projekt VIP Kariéra/IPPP Praha), školní psycholog je na 0,5 úvazku zaměstnancem školy
- logoped (projekt Amen sikhľuvas pre dživipen /OPVK/, 2009-2012, 5 h/týden)

ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37

- žádné poradenské pracoviště

ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16

- Speciální pedagog (1,0 placeno Magistrátem města Přerova)
- Školní psycholog (0,5 od 1.9. 2009 placeno Magistrátem města Přerova)

Činnosti jednotlivých rolí v rámci školního poradenského pracoviště

Výchovný poradce

- řízení ŠPP, koordinace práce ŠPP
- koordinace spolupráce třídních učitelů, učitelů a asistentů pedagoga se ŠPP
- koordinace spolupráce ŠPP s mimoškolními subjekty (OSPOD, úřady, Policie ČR, soudy, probační a mediační služba, NNO, PPP, SPC ...)
- zodpovědnost za cílenost aktivit ŠPP a plánování činností ŠPP
- poradenství v oblasti vzdělávání (žáci, rodiče, učitelé)
- péče o nadané žáky

Metodik prevence

- spolupráce v rámci ŠPP, spolupráce s pedagogickými pracovníky
- realizace programu prevence sociálně patologických jevů

- metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy při realizaci preventivního programu školy a při provádění jednotlivých preventivních aktivit
- spolupráce s institucemi, které zajišťují odbornou pomoc v problematice prevence a zneužívání návykových látek
- konzultační a poradenská pomoc žákům a rodičům
- spolupráce se středisky výchovné péče, s krizovými centry a dalšími institucemi, které poskytují primární, sekundární i terciální péči ve státních i nestátních zařízeních
- spoluorganizace akcí pořádaných školou v oblasti volnočasových aktivit, pomoc při vytváření nabídky volnočasových aktivit školy

Školní psycholog   PROJEKT

- Depistážní činnost – vyhledávání žáků se spec. vzděl. potřebami
- screening poruch učení na 1. stupni
- diagnostika kognitivních schopností žáků (intelekt, pozornost)
- diagnostika stylů učení žáků
- psychologická diagnostika výrazně neprospívajících žáků a žáků s problémovým chováním
- diagnostika ve smyslu zkvalitňování výuky – spolupráce s učiteli na plánování aktivit
- prevence neprospěchu - screening poruch učení na 1. stupni
- osvěta v oblasti hygieny učení a strategií učení
- optimalizace učebních stylů nadaných žáků
- diagnostika profesní orientace vycházejících žáků
- diagnostika klimatu tříd
- nápravy neprospěchu – stimulační terapie (individuální péče na 1. stupni)
- odpolední kroužky na 1. a 2. stupni – orientované na čtení, psaní, práci s knihou a vyhledávání informací
- nápravy SPU
- práce s nadanými žáky – skupinová i individuální práce s nadanými žáky, optimalizace jejich strategií učení, práce s informacemi (odpolední aktivity)
- metodické konzultace učitelům – práce s žáky s SPU a neprospívajícími
- konzultace rodičům žáků
- krizová intervence (při nepřiměřených afektivních reakcích, při zvládnutí krizových životních situací)
- úzká spolupráce se všemi členy ŠPP
- participace na organizaci a realizaci preventivních aktivit školy
- práce se třídami jako prevence sociálně patologických jevů ve třídách
- výjezdové akce se třídami s psychologickou náplní
- intervence ke zlepšování sociálního klimatu třídy
- podpora spolupráce třídy s třídním učitelem
- vedení písemné dokumentace o činnosti

Speciální pedagog(etoped/logoped)   PROJEKT

- Depistážní činnost – vyhledávání žáků se spec. vzděl. potřebami
- Zajištění speciálně-pedagogické diagnostiky a její dokumentace
- Individuální práce s dětmi na nápravě SPUCH
- poradenství učitelům a rodičům v oblasti spec. vzděl. potřeb
- Vytvoření vzdělávacích plánů u integrovaných dětí
- Spolupráce s dalšími odborníky – PPP, SPC, lékaři, diagnostické ústavy
- Zajištění spec. Pomůcek

- Vedení písemné dokumentace o žácích se speciálními vzdělávacími potřebami
- Krizová intervence (při nepřiměřených afektivních reakcích, při zvládnání krizových životních situací)
- Diagnostika klimatu tříd
- Speciálně-pedagogická diagnostika žáků s problémovým chováním
- Diagnostika ve smyslu zkvalitňování výuky – spolupráce s učiteli na plánování aktivit
- Úzká spolupráce se všemi členy ŠPP
- Participace na plánování a realizaci preventivních aktivit školy se školním MP
- Výjezdové akce se třídami
- Podpora spolupráce třídy s třídním učitelem
- Práce se třídami jako prevence sociálně patologických jevů ve třídách
- Intervence ke zlepšování sociálního klimatu třídy
- Individuální podpora žáků s poruchami chování ve třídách (např. smlouvy o chování..)
- Spolupráce s rodiči žáků
- Logopedická péče o žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí od předškolního věku do adolescence
- Depistáž žáků s poruchami řeči
- Diagnostika ve smyslu zkvalitňování výuky – spolupráce s učiteli na plánování aktivit
- Prevence poruch řeči
- Nápravy poruch řeči
- Spolupráce s rodiči žáků
- Metodické konzultace učitelům ke zkvalitňování řečové výchovy
- Poskytování poradenství učitelům, žákům a jejich rodičům ve smyslu nápravy řeči
- Vedení dokumentace o činnostech

Sociální pedagog PROJEKT

- Spolupráce s třídními učiteli, učiteli, asistenty, spolupráce v rámci ŠPP, spolupráce s obecními a městskými úřady, zdravotnickými zařízeními, policií, soudy, státními zastupitelstvími a dalšími zainteresovanými orgány a organizacemi
- Koordinace zpracování zpráv (OSPOD, policie, soudy, státní zastupitelství, přestupkové komise, ...)
- Sociálně právní poradenství a sociální terapie s problémovými jedinci. Identifikace dětí, jejichž rodiče nebo jiné osoby zodpovědné za jejich výchovu neplní své povinnosti, nezabezpečují dostatečně péči o ně nebo jejich výchovu či zdárný vývoj ohrožují, případně narušují.
- Zprostředkování pomoci odborných poradenských a zdravotnických pracovišť a jiných odborných zařízení
- Práce s agresivními dětmi, pomoc při řešení pedagogických situací (začínající učitelé), prevence rizikového chování dětí nebo jeho opakování, krizová intervence
- Ochrana práv učitelů ve vztahu k agresivně se chovajícím rodičům
- Intervence v oblasti záškoláctví – žáci, rodina, instituce
- Vytvoření podmínek pro navázání kontaktu a pomáhajícího vztahu s rodinami v oblasti vzdělávání, spolupráce s rodinou – možnosti dalšího rozvoje dětí, motivace ke studiu
- Pomoc v situacích, kdy je narušené rodinné prostředí, disharmonie vztahů a nevhodná rodičovská výchova
- Prevence a včasné odhalení ohrožení dětí (izolace, týrání, zanedbávání, sociálně patologické jevy, kriminalita, ...)
- Pomoc při řešení konkrétních problémů (např. zlepšení prospěchu a chování dětí, pomoc při budování hygienických návyků, zprostředkování komunikace mezi rodinou a školou apod.)
- Prevence institucionalizace péče o děti
- Pomoc rodinám, ve kterých nejsou podmínky pro domácí přípravu dětí do školy (zprostředkování přípravy na vyučování, přijímací zkoušky,
- Organizace volnočasových aktivit (řízení celodenního programu)

- Koordinace kariérového poradenství, spolupráce s třídními učiteli, učiteli, asistenty, žáky, rodiči, úřady práce, organizacemi, které se zabývají kariérovým poradenstvím (IQ Roma servis, Drom – romské středisko)
- Řízení mentorských programů, exkurze, besedy, dny otevřených dveří, Veletrh SŠ, ...
- Zajištění přijímacího řízení (pomoc sociálně znevýhodněným žákům s agendou spjatou s přijímacím řízením – přihlášky, zápisové listky, ...)
- Organizace přípravy na přijímací řízení

Asistent školního poradenského pracoviště PROJEKT

Pozn.: Asistent školního poradenského pracoviště není asistentem pedagoga (neasistuje pedagogům). Kompetence a úvazky lze rozdělit např.: následujícím způsobem (asistenti pedagoga pomáhají pedagogům při formálním a neformálním vzdělávání žáků a v komunikaci s rodinou v oblasti tohoto vzdělávání /řeší rozvojový program MŠMT/, úvazek projektového asistenta školního poradenského pracoviště můžeme púlit tzn.: 0,5 úvazek - spolupráce s rodinou v oblastech, které řeší ŠPP, 0,5 úvazek – asistence výchovné poradkyni, příprava a administrace projektů)

- Asistence výchovné poradkyni
- Podpora v oblasti přípravy a administrace projektů
- Spolupráce s rodinami (oblasti psychologie, speciální, sociální pedagogiky, prevence sociálně patologických jevů, kariérového poradenství)

Kalkulace, nástin rozpočtu:

- **personálního zabezpečení školního poradenství**

(platové zařazení 13/6 – 21 000 Kč + 1 000 Kč nenároková složka = 22 000 Kč/měsíc + odvody)

(platové zařazení 10/6 – 16 500,-Kč + 1 000 Kč nenároková složka = 17 500 Kč/měsíc + odvody)

Čís. org.	Název organizace	Počet spec. ped. zam.	Limit mzdových prostředků	Odvody + FKSP	Celkem Kč
2256	ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21				
	Školní psycholog (13/6)	0,5	132 000	47 520	179 520
	Speciální pedagog/etoped/logoped (13/6)	1,00	264 000	95 040	359 040
	Sociální pedagog (13/6)	1,00	264 000	95 040	359 040
	Asistent školního poradenského pracoviště (10/6)	0,5	105 000	37 800	142 800
	<i>Celkem ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21/12 měsíců</i>	<i>3,00</i>			<i>1 040 400</i>
	<i>Celkem ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21/36 měsíců</i>				<i>3 121 200,-</i>

2264	ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37				
	Školní psycholog (13/6)	0,5	132 000	47 520	179 520
	Speciální pedagog/etoped/logoped (13/6)	0,5	132 000	47 520	179 520
	Sociální pedagog (13/6)	0,5	132 000	47 520	179 520
	Asistent školního poradenského pracoviště (10/6)	0,5	105 000	37 800	142 800
	<i>Celkem ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37/12 měsíců</i>	<i>2,00</i>			<i>681 360,-</i>
	<i>Celkem ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37/36 měsíců</i>				<i>2 044 080,-</i>
2279	ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22				
	Školní psycholog (13/6)	1,00	264 000	95 040	359 040
	Sociální pedagog (13/6)	1,00	264 000	95 040	359 040
	Asistent školního poradenského pracoviště (10/6)	1,00	210 000	75 600	285 600
	<i>Celkem ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22/12 měsíců</i>	<i>3,00</i>			<i>1 003 680</i>
	<i>Celkem ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22/36 měsíců</i>				<i>3 011 040,-</i>
	ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16				
	Sociální pedagog (13/6)	1,00	264 000	95 040	359 040
	Asistent školního poradenského pracoviště (10/6)	1,00	210 000	75 600	285 600
	<i>Celkem ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16/12 měsíců</i>	<i>2,00</i>			<i>644 640</i>
	<i>Celkem ZŠ Přerov, Boženy Němcové 16/36 měsíců</i>				<i>1 933 920,-</i>
	<i>Celkem</i>				<i>10 110 240,-</i>

Logický a evaluační rámec projektu – podpůrné aktivity, řízení projektových aktivit, rizika projektu

Dílčí cíl/účel	Výstup	Aktivita/opatření	indikátor/ukazatel	Nástroj
- zvýšení efektivity projektových činností prostřednictvím externí supervize a konzultačních činností partnerských škol	- přesnější definování koeficientu násobku normativu na žáka - přesnější definování optimálního složení školního poradenského pracoviště (role, výše úvazků) - efektivnější vynaložení dotačních prostředků	- externí supervize - pracovní schůzky partnerských škol	- evaluační rámec - plán supervizi - zpětná vazba – supervize - plán pracovních setkání	- písemné výstupy – supervize, pracovní schůzky, evidence navrhovaných změn a opatření

Zdůvodnění potřebnosti, popis opatření/aktivity, rizika:

Pedagogičtí pracovníci projektových škol nebudou zaměstnanci projektu, přesto jsou zcela zásadní pro naplnění cílů projektu, oni jsou nositeli jejich naplnění. Zdánlivé ulehčení práce (nižší počty žáků ve třídách a převzetí některých rolí poradenským pracovištěm) je kompenzováno vyššími nároky na individuální přístup k žákům, vytvoření inkluzivního prostředí ve třídách, zvyšování vlastních kompetencí především v oblasti pedagogických dovedností apod.. To vše klade zvýšené nároky na řízení týmu pedagogů projektových škol směrem k vyšší efektivitě vzdělávání.

Rizika, eliminace rizik

- nedostatečné kompetence pedagogických pracovníků-týmová spolupráce, práce s informacemi, orientace v informačních zdrojích,
  - vzdělávání pedagogických pracovníků (realizováno z jiných zdrojů)
- neudržení projektových cílů na zřeteli po celou dobu realizace projektu (nekonceptnost, nedostatečné plánování) - přetíženost pedagogických pracovníků v každodenním provozu škol (zvýšené administrativní nároky v prostředí sociálně znevýhodněných žáků)
  - koordinace činností v rámci vytvořeného systému práce - pravidelné pracovní schůzky, plánování, vyhodnocování plánů, supervize
- neochota ke změnám, časová náročnost
  - složení projektového týmu (konstruktivní, aktivní pedagogové)
  - finanční ohodnocení projektových i neprojektových činností
- personální změny v projektovém týmu
  - projektový tým vybrán s ohledem na toto riziko (nepředpokládáme změny)
  - stabilizace pedagogického sboru (týmové aktivity nepracovního charakteru)
  - finanční ohodnocení

V projektových školách pracuje přibližně 150 pedagogických pracovníků. Týmy pedagogů budou v jednotlivých školách řízeny standardně nastavenými řídicími mechanismy. Řídicí a evaluační mechanismy v jednotlivých školách budou na začátku projektu (přípravná fáze supervize) zkoordinovány tak, aby odpovídaly dlouhodobým záměrům rozvoje škol a byly v intencích cílů a výstupů projektu. Realizace všech činností projektových škol bude pravidelně plánována a vyhodnocována.

Zpětnou vazbu realizovaným činnostem poskytne externí supervize, konzultační činnosti mezi pedagogy, počítáme se stážemi (např. v rámci ŠPP), workshopy, společnými semináři. Projekt bude dále zabezpečen manažersky (projektový a finanční manažer, projektoví manažeři na jednotlivých školách, ekonomická, mzdová a administrativní agenda projektu).

Předpokládáme na všech projektových školách systém řízení odpovídající systému řízení příjemce dotace:

Řízení organizace - příjemce dotace

- vedení školy
- střední článek řízení (Metodická rada školy - vedoucí předmětových skupin, koordinátoři aktivit)
- pedagogičtí pracovníci

Podrobný systém řízení organizace je definován v organizačním zabezpečení školy (systém směrnic školy).

Externí supervizní činnost bude plnit následující funkce:

Administrativní funkce - bude orientována na reflexi plnění cílů projektu a hodnocení efektivity projektových činností

Vzdělávací funkce - bude orientována na profesionální zájmy pracovníků – bude vést k osobnímu rozvoji zaměstnanců projektu s ohledem na zvládnutí projektových úkolů a k zavádění nových přístupů k práci

Podpůrná funkce - poskytuje emoční podporu a umožňuje pracovníkům zvládat množství stresu spojené s prací navíc (prevence syndromu vyhoření pracovníků, prevence zahlcenosti a přepracovanosti)

Supervize by měla probíhat alespoň v 3 měsíčních cyklech. Na počátku projektu (první 3 měsíční cyklus by byla supervize věnována zpřesnění logicko evaluačního rámce projektu (indikátory, nástroje), byly by sjednoceny evaluační mechanismy na projektových školách, byl by stanoven plán supervizi. V případě nutnosti by proběhly supervize předmětových skupin, ... Supervize by mohli být jednodenní až dvoudenní.

Předpokládáme supervizní činnost na každé škole, ideálně 1 supervizor – 1 škola. Tým supervizorů spolupracuje s projektovým manažerem.

Příklad mechanismu řízení metodických činností v rámci organizace: ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22

Metodická rada školy, role a úkoly pedagogických pracovníků

Metodická rada školy je poradním orgánem RŠ. Členy metodické rady školy jsou vedoucí předmětových skupin. MRŠ se schází podle potřeby

Novým kolegům v našem kolektivu pomáhají po metodické stránce vedoucí příslušných předmětových skupin, po „provizní“ stránce kolegové z kabinetů

role		cíl			
METODICKÁ RADA ŠKOLY	Koordinátor včasné péče	zvýšení efektivity včasné péče o děti se sociálním znevýhodněním	MŠ Stará, Osmec, přípravný ročník,	Hana Dufková	
	Koordinátor ŠVP ZV (předmětová skupina)	1.-2. ročník	zvýšení efektivity systému vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním (ZŠ, kurz pro získání základního vzdělání)	+ zápis do 1.roč.	Mgr. Marie Řiháčková
		3.-5.ročník			Alena Zámečnicková
		jazyk a jazyková komunikace – cizí jazyky		A,N	Vlasta Floriánová
		jazyk a jazyková komunikace – český jazyk		Č,Čjs	Mgr. Lenka Nazarčuková
		matematika a její aplikace,		M	Mgr. Michaela Ševčíková
		informační a komunikační technologie		Inf (ing. B Nerad)	
		člověk a příroda		Ch,F,Př,Z	RNDr. Ludmila Jeřábková
		člověk a společnost		D,Ov,Rv	Mgr. Iva Stalmachová
		umění a kultura		Hv,Vv	Mgr. Jana Šťastná
		člověk a svět práce		Pč	
	člověk a zdraví	Tv (Mgr.I Drábková)			
Koordinátor programu Začít spolu			Mgr. Nad'a Tesárková		
Koordinátor dramatické výchovy			Mgr. Helena Talpová		
Koordinátor neformálního vzdělávání	Zvýšení kompetencí žáků prostřednictvím neformálního vzdělávání v rámci celodenního programu školy pro sociálně znevýhodněné žáky		Lukáš Severa		
Koordinátor práce školního poradenského pracoviště			Mgr. Barbora Glogarová		
Garant průřezového tématu	Osobnostní a sociální výchova	garantuje, že		Mgr. Jana Šťastná	
	Výchova demokratického občana	- všechna PT jsou zařazena do vzdělávání jak na 1. stupni, tak na 2. stupni		Mgr. Lenka Nazarčuková	
	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	- PT se realizují v průběhu 1. a 2. stupně v libovolných ročnících tak, aby na konci 1. stupně i na konci 2. stupně žáci prošli všemi průřezovými tématy a do konce 9. ročníku se seznámili se všemi tematickými okruhy průřezových témat		Mgr. Iva Stalmachová	
	Multikulturní výchova			PaedDr Veronika Šplíchalová	
	Environmentální výchova			RNDr. Ludmila Jeřábková	
	Mediální výchova			Ing. Bohumil Nerad	

Koordinátor kariérového poradenství, výchovný poradce			Mgr. Lenka Nazarčuková
Metodik prevence			Bc. Adam Pompa
Metodik dopravní výchovy			Mgr. Ivona Vaňková
Metodik vzdělávací oblasti Ochrana člověka za mimořádných událostí			Mgr. Miroslava Svobodová
Koordinátor práce rady knihovny			Lukáš Severa
		rada knihovny	Alena Zámečnicková Mgr. Lenka Nazarčuková Mgr. Iva Stalmachová

Evaluace metodických činností

- začátek školního roku - plány práce, konec školního roku – zhodnocení plánů práce
- plány práce vycházejí z koncepčního plánu rozvoje školy, jejich vyhodnocení reflektuje míru naplnění koncepčních cílů v jednotlivých oblastech
- plány práce a zhodnocení plánů - uložit v elektronické podobě v dokumentech školy (S:\Dokumenty\MRS\2009-2010), předat v tištěné podobě ZŘŠ
- evaluační činnosti realizují všichni koordinátoři, garanti a metodici (viz výše)
- další evaluační činnosti - IT plán školy, plán DVPP (součást ped.-org.směrnice a plánu rozvoje školy), plán práce ZŘŠ, školní družina, kroužky

Inovace:

Supervize patří k efektivním postupům poskytování zpětné vazby. Mezi vzdělávacími aktivitami patří supervize, mentoring a koučing k moderním, velmi účinným, ale bohužel také velmi nákladným metodám. Naše školy mají zkušenosti se supervizí v rámci projektů OP RLZ.

Finanční a personální zabezpečení projektu – přímé náklady (aktualizováno po krácení rozpočtu)

Osobní náklady :

	platy	odvody (36,42%)	platy vč.odv.	DPČ	vč. odvodů (34%)		
ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22	7500168	2731561,18	10231729,18	243000	325620		
ZŠ a MŠ Brno, Křenová 21	5452017	1985624,59	7437641,59				
ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37	3803462	1385220,86	5188682,86				
ZŠ Přerov, B. Němcové 16	3746935	1364633,73	5111568,73				
	20502582	7467040,36	27969622,36		325620	28295242,36	
osobní náklady celkem		28 295 242,36					
z toho	sociální pojištění	5 186 395,50					
	zdravotní pojištění	1 867 102,38					
	FKSP	410 051,64					
	zák. poj.zam.	86 110,84					

DPČ:

projektový manažer

(ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22)

DPČ: 270,-Kč/hodina

(25h/měsíc)/36 měsíců

243 000,-+ odvody

projektový manažer je zodpovědný za celkové řízení projektu za naplnění obecného cíle a vybraných dílčích cílů projektu (cíle a výstupy jednotlivých aktivit), řídí odborný tým realizátorů projektových aktivit, konkrétně je zodpovědný za následující oblasti

- komunikace s poskytovatelem podpory
- zodpovědnost za provádění řízení rizik projektu
- zodpovědnost za průběžnou analýzu projektu
- zodpovědnost za hodnocení průběhu projektu
- zodpovědnost za správnost a přípravu monitorovacích zpráv
- zodpovědnost za správnost změn v projektu
- zodpovědnost za řádný chod projektu v souladu s harmonogramem
- vedení porad o projektu
- sledování správnosti a vyhodnocování naplňování monitorovacích indikátorů projektu
- účast na kontrolách projektu
- supervize (výběrové řízení, organizace, řízení)

finanční manažer je zodpovědný za finanční řízení projektu, je partnerem projektového manažera, konkrétně je zodpovědný za následující oblasti

- odpovědnost za finanční správnost a platby
- zpracování žádosti o platbu
- příprava podkladů pro finanční části monitorovacích zpráv všech typů
- dohled nad financováním projektu a stavem rozpočtu
- účast na kontrolách projektu
- účast na poradách o projektu – k jeho řízení a chodu
- administrace případných změn projektu a příprava podkladů pro rozhodnutí
- zodpovědnost za archivaci materiálů a archivaci dokumentace k projektu
- dodržování a uplatňování pravidel publicity
- zodpovědnost za výběr a smlouvy pracovníků projektu/lektorů
- zodpovědnost za správnost výběrových řízení

projektový manažer – organizace je zodpovědný za řízení projektu na úrovni organizace (příjemce, partner), je podřízen projektovému a finančnímu manažerovi, konkrétně je zodpovědný za následující oblasti

- komunikace s příjemcem podpory
- komunikace se subjekty řízení a evaluace v rámci organizace (metodická rada školy, předmětové skupiny)
- zodpovědnost za řádný chod projektu v souladu s harmonogramem na úrovni organizace
- zodpovědnost za financování projektu na úrovni organizace
- vedení porad o projektu a zpracování zápisů z těchto porad na úrovni organizace
- sledování správnosti a vyhodnocování naplňování monitorovacích indikátorů projektu na úrovni organizace
- zodpovědnost za provádění řízení rizik projektu na úrovni organizace
- zodpovědnost za průběžnou analýzu projektu na úrovni organizace
- zodpovědnost za hodnocení průběhu projektu na úrovni organizace
- příprava podkladů pro monitorovací zprávy všech typů (průběžné, závěrečná)
- zodpovědnost za archivaci materiálů a archivaci dokumentace k projektu na úrovni organizace
- dodržování a uplatňování pravidel publicity na úrovni organizace
- účast na poradách o projektu
- účast na kontrolách projektu
- organizační příprava analýz a hodnocení projektu na úrovni organizace
- publicita, zajištění fotodokumentace jednotlivých aktivit projektu na úrovni organizace
- sběr a evidence hodnotících dotazníků na úrovni organizace

ekonom projektu je zodpovědný za vedení účetnictví projektu, je podřízen finančnímu manažerovi projektu, konkrétně je zodpovědný za následující oblasti

- vedení účetnictví podle podmínek operačního programu
- shromažďování a evidence účetních podkladů
- kontrola a zúčtování položek
- spolupráce s bankou, vedení bankovního účtu a kontrola bankovních operací
- kontrola podkladů pro žádosti o platbu

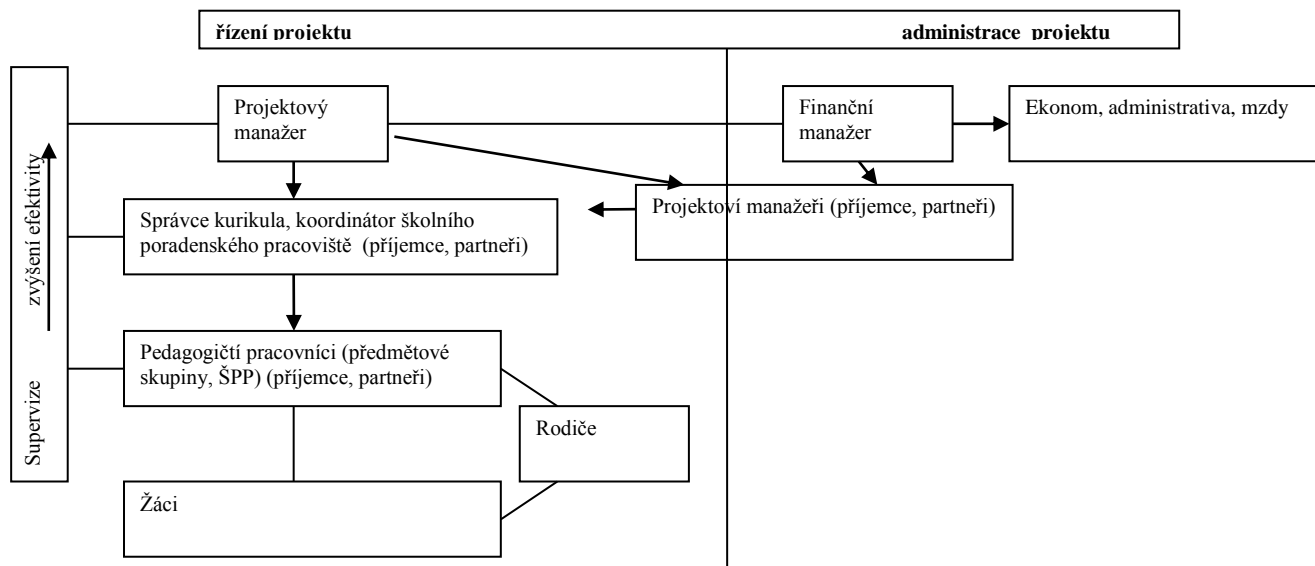
administrativa projektu zajišťuje v rámci projektu další administrativní práce spojené s jeho realizací:

- zajištění chodu kanceláře projektu

- vedení provozní korespondence, adresáře, statistiky, databáze účastníků
- provedení archivace materiálů a dokumentů k projektu
- sběr a evidence hodnotících dotazníků
- účast na poradách projektu – k jeho řízení a chodu
- zpracování zápisů z porad projektu
- vedení provozní korespondence, adresáře, statistiky, databáze účastníků
- účast na kontrolách projektu

mzdy je zodpovědný za vedení mzdové agendy, je podřízen finančnímu manažerovi projektu, konkrétně je zodpovědný za následující oblasti:

- správné vedení mzdové agendy (mzdy, DPČ - zdravotní, sociální pojištění, daně ...)
- připravuje podkladů pro vyplácení mezd
- komunikace s příslušnými úřady (zdravotní pojišťovny, úřady sociálního zabezpečení ...)

Monitorovací indikátory

<u>06.43.10</u>	<u>Počet nově vytvořených/inovovaných produktů</u>	<u>3,00</u>	<u>produkt</u>
<u>06.43.13</u>	<u>Počet nově vytvoř./inov. produktů s komponentou ICT</u>	<u>0,00</u>	<u>produkt</u>
<u>06.43.12</u>	<u>Počet nově vytvoř./inov. produktů s komponentou ŽP</u>	<u>0,00</u>	<u>produkt</u>
<u>06.43.19</u>	<u>Počet vytvoř./inov. produktů - žáci se spec. potř.</u>	<u>3,00</u>	<u>produkt</u>
<u>07.41.00</u>	<u>Počet podpořených osob - celkem</u>	<u>1 000,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>07.41.20</u>	<u>Počet podpořených osob - poskytovatelé služeb</u>	<u>120,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>07.41.65</u>	<u>Počet podp. osob - pracovníků v dalším vzdělávání</u>	<u>100,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>07.41.66</u>	<u>Počet podp. os.- pracovníků v dalším vzděl. - muži</u>	<u>10,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>07.41.67</u>	<u>Počet podp. os.- pracovníků v dalším vzděl. - ženy</u>	<u>90,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>07.41.14</u>	<u>Počet podp. osob v poč. vzděl. celk.-děti,žáků</u>	<u>900,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>07.41.16</u>	<u>Počet podp. osob v poč. vzděl.-děti,žáci - dívky</u>	<u>450,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>07.41.15</u>	<u>Počet podp. osob v poč. vzděl.-děti,žáci - chlapci</u>	<u>450,00</u>	<u>Počet osob</u>
<u>06.12.00</u>	<u>Poč. žáků se spec.vzděl.potř. začl. do integr.tříd</u>	<u>0,00</u>	<u>Počet žáků</u>

Počet nově vytvořených/inovovaných produktů/Počet vytvoř./inov. produktů - žáci se spec. potř.

- návrh systému vzdělávání žáků a jeho financování (nastavení koeficientu násobku normativu) ve školách spádových sociálně vyloučeným lokalitám (převážně se jedná o žáky z romské komunity)

- návrh optimálního složení poradenského pracoviště /role, úvazky/

- konference Vzdělávání žáků ve školách ?spádových? sociálně vyloučeným lokalitám vč. publikace Vzdělávání žáků ve školách ?spádových? sociálně vyloučeným lokalitám

Počet podpořených osob - celkem

měřitelné indikátory (každoroční statistické výkazy)

- děti a žáci (přípravné třídy, MŠ, ZŠ, kurz pro získání základního vzdělání) ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova, děti a žáci ohrožení exkluzí, žáci s rizikem předčasného odchodu ze vzdělávání, žáci s SPU, žáci neprospívající a nemotivovaní

- pedagogičtí pracovníci škol, vč. vedoucích pracovníků, kteří pracují s dětmi ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova

Počet podpořených osob - poskytovatelé služeb

měřitelné indikátory (každoroční statistické výkazy)

- pedagogičtí pracovníci škol, vč. vedoucích pracovníků, kteří pracují s dětmi ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova

- lektori řídicí supervizní činnosti

- zaměstnanci poradenských pracovišť vykonávající mj. vzdělávací činnost

Počet podp. osob - pracovníků v dalším vzdělávání/Počet podp. os.- pracovníků v dalším vzděl. - muži/Počet podp. os.- pracovníků v dalším vzděl. - ženy

měřitelné indikátory (každoroční statistické výkazy)

- pedagogičtí pracovníci škol, vč. vedoucích pracovníků, kteří pracují s dětmi ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova, pedagogičtí pracovníci budou subjektem interních i externích vzdělávacích aktivit (školní poradenské pracoviště, supervize).

Počet podp. osob v poč. vzděl. celk.-děti,žáků/Počet podp. osob v poč. vzděl.-děti,žáci - dívky/Počet podp. osob v poč. vzděl.-děti,žáci - chlapci

měřitelné indikátory (každoroční statistické výkazy)

- děti a žáci (přípravné třídy, MŠ, ZŠ, kurz pro získání základního vzdělání) ze sociálně vyloučené lokality v centru Brna a Přerova, děti a žáci ohrožení exkluzí, žáci s rizikem předčasného odchodu ze vzdělávání, žáci s SPU, žáci neprospívající a nemotivovaní

Anotace projektu

„Má-li být školská politika nastavena tak, aby dokázala nejvíce pomoci těm, kteří to nejvíce potřebují, vyžaduje to specifický přístup k různým typům škol. U těch s vysokým zastoupením sociálně znevýhodněných dětí to mj. znamená adekvátní finanční podporu.“

Převzato: Sociologický výzkum zaměřený na analýzu podoby a příčin segregace dětí, žákyň, žáků a mladých lidí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, GAC, 2009

V ČR existují sociálně vyloučené lokality. V těchto lokalitách žije vysoké procento obyvatel romské národnosti. Uvnitř těchto lokalit existují základní školy, které kopírují všechny charakteristiky těchto lokalit. Zatímco problémy těchto lokalit jsou dostatečně popsány a existuje snaha je vyrovnávat („v roce 2003 bylo na MV registrováno 381 romských organizací/romská o.s. jsou financována převážně z veřejných rozpočtů“ *převzato z Česká republika: přístup vlády k integraci Romů, 11/2009*), školy v těchto lokalitách často „kompenzují svá znevýhodnění svépomocí“ (vyšší nasazení pedagogů, grantová řízení, ...). Snahou systémově pomoci našemu typu škol jsou přípravné třídy a asistenti pedagoga. Další systémová řešení prokazatelně zvyšující efektivitu vzdělávání zaměřená na cílovou skupinu sociálně vyloučených lokalit chybí. Jedná se o nižší počty žáků ve třídách, posílení poradenských pracovišť, posílení týmů asistentů pedagoga, financování neformálního vzdělávání, podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a podpora výměny jejich zkušeností, podpora motivace pedagogů, kteří se rozhodnou pracovat v romském školství, ... Všechna tato opatření jsou o zvýšených nákladech. Efektivní romské školství je dražší. Dovedu si představit vzdělávání 30 žáků z vyloučené lokality v jedné třídě, o efektivitě tohoto vzdělávání však pochybuji.

Cílem všech projektových aktivit „romských“ škol v ČR je zvýšení efektivitu vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí. Budeme v psaní projektů pokračovat, chceme však, aby projekty zajistily školám našeho typu nadstandard nikoli aby dokrývaly chybějící prostředky na standard.

Aktivita podporované výzvou : oblast A/Inkluzivní vzdělávání -aktivita 2/Uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky ... a 3/Rozvoj poradenství...

Cíle projektu:

- zajistit žákům ze sociálně znevýhodňujícího prostředí přístup ke kvalitnímu vzdělání zohledňujícímu jejich speciální vzdělávací potřeby v rámci hlavního vzdělávacího proudu
- systémovými kroky v rámci vzdělávacího systému kompenzovat znevýhodnění vyplývající ze „spádovosti“ sociálně vyloučeným lokalitám

Výstupy:

- návrh systému vzdělávání žáků a jeho financování ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám (převážně se jedná o žáky z romské komunity)
- (optimální složení poradenského pracoviště /role, úvazky/, optimální nastavení koeficientu násobku normativu)
- vytvoření sítě škol „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám (výměna zkušeností, příkladů dobré praxe, ...)
  - konference Vzdělávání žáků ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám
  - publikace Vzdělávání žáků ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám
  - stabilizace pedagogického sboru, vyšší motivovanost pedagogů, prevence vyhoření
  - efektivní vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu, které vychází z principů inkluzivního vzdělávání
  - rovné příležitosti ke vzdělání pro romské žáky
  - rovné příležitosti ke vzdělání pro sociálně znevýhodněné žáky

Projektové aktivity/opatření zvyšující efektivitu vzdělávání

- snížení počtu žáků ve třídách (prostřednictvím mechanismu zvýšeného finančního normativu na jednoho žáka)
- personální posílení týmu školního poradenského pracoviště (prostřednictvím posílení následujících rolí – psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog, asistent poradenského pracoviště)

Východiska (proč právě naše školy)

- podpora aktivit ze strany reprezentace statutárního města Brna (v první polovině roku 2008 byla z úrovně města zřízena pracovní skupina pro integraci sociálně vyloučených komunit, jejím posláním je systémové řešení sociálních komunit v Brně, vytvoření programu integrace romské menšiny a prevence sociálního vyloučení, pracovní skupina úzce spolupracuje s „Agenturou pro sociální začlenění v romských lokalitách při Úřadu vlády“).
- Podpora aktivit ze strany Magistrátu města Přerov (Lokální partnerství – člověk v tísní, policie, ÚP,PPP, SiM, Kappa-Help, armáda spásy a Charita Přerov)
- dlouhodobá zkušenost všech čtyř škol s prací s cílovou skupinou
- širší záběr v rámci cílové skupiny (od předškolního vzdělávání po vzdělávání středoškolské)
- fungující přípravné ročníky, týmy asistentů pedagoga, celodenní program, vzdělávací programy vycházející z RVP ZV(program ZaS, Nová škola, ...)
- dlouhodobá spolupráce s romskými organizacemi (Muzeum romské kultury, Drom-romské středisko, IQ Roma servis, Společenství Romů na Moravě, ...)
- dlouhodobá spolupráce (partnerství) se školami našeho typu v ČR i zahraničí (Most-Chánov, Ústí nad Labem – Předlice, Praha, Přerov, Wien, ...)
- dlouhodobá zkušenost v dotačních řízeních (projekty JMK, MŠMT, ESF, ...)

doplnění projektových aktivit aktivitami dalších projektů, ve kterých školy uspěly či uspějí, a které zvýší efektivitu vynaložených prostředků (OP RLZ, OP VK, dotační programy MŠMT, ...)